

Z A K O N

O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O DEVIZNOM POSLOVANJU

Član 1.

U Zakonu o deviznom poslovanju („Službeni glasnik RS”, br. 62/06 i 31/11), u članu 1. stav 1. tačka 6) menja se i glasi:

„6) kreditni poslovi u Republici u devizama i kreditni poslovi sa inostranstvom.”

Stav 2. briše se.

Član 2.

U članu 2. tačka (1) podtačka 6) menja se i glasi:

„6) korisnici sredstava budžeta Republike Srbije, korisnici sredstava organizacija za obavezno socijalno osiguranje i korisnici sredstava budžeta lokalne vlasti, kao i drugi korisnici javnih sredstava koji su uključeni u sistem konsolidovanog računa trezora;”.

U tač. (7) i (12) reči: „hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata” zamenjuju se rečju „kapitala”.

Tačka (21) menja se i glasi:

„(21) *Kreditni poslovi sa inostranstvom* su krediti, koje odobrava banka ili strana banka, i zajmovi između rezidenata i nerezidenata, o kojima rezidenti izveštavaju Narodnu banku Srbije.

Kreditni poslovi iz stava 1. ove tačke su:

- komercijalni krediti i zajmovi u devizama i dinarima povezani sa spoljnotrgovinskim prometom robe i usluga, koji obuhvataju odloženo plaćanje i plaćanje unapred robe i usluga do godinu dana sa kamatom, odnosno preko godinu dana. Komercijalnim kreditom i zajmom smatra se i finansiranje odloženog plaćanja i plaćanja unapred robe i usluga koje kreditor ili zajmodavac odobrava dužniku – kupcu po spoljnotrgovinskom prometu robe i usluga tako što po nalogu kupca obavezu izmiruje neposredno prodavcu,

- finansijski krediti i zajmovi u devizama koje kreditor, odnosno zajmodavac odobrava dužniku tako što sredstva stavlja na raspolaganje uplatom na račun dužnika. Pod finansijskim kreditima i zajmovima podrazumevaju se i svi oblici finansiranja koje odobravaju banke, strane banke i druge strane finansijske institucije. Finansijskim kreditom smatra se i finansiranje trgovine robom ili pružanja usluga u kojoj rezident nije ugovorna strana u poslu, a koje odobrava banka.

Komercijalne i finansijske kredite i zajmove dužniku može odobriti jedan kreditor, odnosno zajmodavac ili grupa kreditora ili zajmodavaca (sindicirani kredit ili zajam).

Kreditni poslovi sa inostranstvom iz stava 1. ove tačke su i:

- subordinirani krediti i zajmovi iz tačke (17) stav 3. ovog člana u devizama,

- kratkoročni oročeni bankarski depoziti u devizama sa rokom otplate do godinu dana između banke i strane banke, koji se koriste tako što banka – kreditor uplaćuje sredstva na račun banke – dužnika,

- kratkoročne bankarske kreditne linije u devizama sa rokom otplate do godinu dana između banke i strane banke, koje se koriste tako što banka – kreditor vrši plaćanja po nalogu banke – dužnika,

- drugi poslovi koji imaju obeležja kreditnog posla sa inostranstvom.

Kreditnim poslovima sa inostranstvom iz stava 1. ove tačke smatraju se i:

- bankarske garancije, avali i drugi oblici jemstva koje banka daje u korist nerezidenta – kreditora po kreditima koje rezidenti uzimaju iz inostranstva i po kreditnim poslovima između dva nerezidenta u inostranstvu,

- jemstva i druga sredstva obezbeđenja koja rezident – pravno lice i preduzetnik daje u korist nerezidenta – kreditora po kreditima koje rezidenti uzimaju iz inostranstva, kao i jemstva i druga sredstva obezbeđenja koja rezident – pravno lice daje po kreditnim poslovima između dva nerezidenta u inostranstvu.

Kreditnim poslovima sa inostranstvom smatraju se i krediti i zajmovi u dinarima koje u skladu sa odredbama ovog zakona međunarodne finansijske organizacije i razvojne banke ili finansijske institucije čiji su osnivači strane države odobravaju rezidentima, kao i krediti u dinarima koje banke odobravaju nerezidentima.”

U tački (21a) stav 1. menja se i glasi:

„*Garancijski poslovi* su poslovi izdavanja i pribavljanja garancija, avala, jemstava i drugih sredstava obezbeđenja, koje banka obavlja u skladu sa propisima o bankama, osim garancija iz tačke (21) stav 5. alineja prva ovog člana.”

U stavu 2. tačka na kraju alineje druge zamenjuje se zapetom i dodaje se alineja treća, koja glasi:

„- garancijski poslovi koje obavlja rezident – pravno lice koje je Republika osnovala posebnim zakonom radi finansiranja izvoza.”

Član 3.

U članu 4. stav 1. menja se i glasi:

„Izvoz i uvoz robe ili usluga ugovoreni u devizama ili dinarima koji nisu naplaćeni, odnosno plaćeni u roku dužem od godinu dana od dana izvršenog izvoza ili uvoza, kao i roba ili usluga unapred naplaćena, odnosno plaćena u devizama ili dinarima, koja nije izvezena, odnosno uvezena u roku dužem od godinu dana od dana izvršene naplate, odnosno plaćanja smatraju se komercijalnim kreditima i zajmovima.”

Stav 2. briše se.

Član 4.

U članu 6. st. 1, 2. i 3. menjaju se i glase:

„Rezident – pravno lice, ogranak stranog pravnog lica i preduzetnik mogu izvršiti prebijanje dugovanja i potraživanja po osnovu realizovanog spoljnotrgovinskog prometa robe i usluga rezidenata, koji se ne smatra komercijalnim kreditima i zajmovima.

Vlada propisuje način obavljanja poslova iz stava 1. ovog člana.

Banka, rezident – pravno lice, preduzetnik i ogranak stranog pravnog lica mogu izvršiti prebijanje dugovanja ili potraživanja po osnovu kreditnih poslova sa inostranstvom u devizama sa potraživanjem ili dugovanjem po osnovu tih poslova, realizovanog spoljnotrgovinskog prometa robe i usluga, kao i po osnovu direktnih investicija i ulaganja u nepokretnosti iz čl. 11. i 12. ovog zakona, na način koji propiše Narodna banka Srbije.”

St. 4. i 5. brišu se.

Član 5.

U članu 7. st. 1. i 2. menjaju se i glase:

„Banke, odnosno rezidenti, osim rezidenata – fizičkih lica, i nerezidenti, mogu prenositi, odnosno platiti ili naplatiti potraživanja i dugovanja koja su nastala po osnovu realizovanog spoljnotrgovinskog prometa robe i usluga rezidenata, koji se ne smatra komercijalnim kreditima i zajmovima.

Poslovi iz stava 1. ovog člana mogu se vršiti samo na osnovu ugovora zaključenog između prenosioca i primaoca potraživanja i dugovanja, uz obavezu prenosioca da dužnika, odnosno poverioca iz osnovnog posla obavesti o izvršenom prenosu.”

Posle stava 2. dodaju se novi st. 3. i 4, koji glase:

„Ugovor iz stava 2. ovog člana naročito sadrži identifikacione podatke o ugovornim stranama, podatke o osnovu po kom su nastala potraživanja i dugovanja koja su predmet prenosa, uključujući i podatke o dužniku, odnosno poveriocu, kao i podatke o valuti i iznosu potraživanja i dugovanja koji su predmet prenosa.

Potraživanja i dugovanja koja su nastala po osnovu realizovanog spoljnotrgovinskog prometa robe i usluga rezidenta – javnog preduzeća i pravnog lica sa državnim kapitalom ili pravnog lica koje je u procesu restrukturiranja ili privatizacije mogu se prenositi, odnosno platiti ili naplatiti samo na osnovu ugovora, saglasnosti ili izjava zaključenih između svih učesnika u poslu, uz prethodno pribavljenu saglasnost Vlade, osim potraživanja i dugovanja rezidenta – pravnog lica koje je Republika osnovala posebnim zakonom radi finansiranja izvoza.”

Dosadašnji st. 3, 4. i 5. brišu se.

Član 6.

Član 8a briše se.

Član 7.

Član 9. briše se.

Član 8.

Posle člana 11. dodaje se član 11a, koji glasi:

„Član 11a

Rezidenti – pravna lica, preduzetnici i fizička lica mogu vršiti plaćanje i naplatu radi kupovine i prodaje u inostranstvu udela u kapitalu stranog pravnog lica koje se ne smatra direktnom investicijom.

Nerezidenti mogu vršiti plaćanje i naplatu radi kupovine i prodaje udela u kapitalu rezidenta pravnog lica koje se ne smatra direktnom investicijom, u skladu sa zakonom koji uređuje privredna društva.”

Član 9.

U članu 12. stav 2. briše se.

Član 10.

U članu 13. st. 1, 2, 3. i 4. posle reči: „plaćanje” dodaju se reči: „i naplatu” i posle reči: „kupovine” dodaju se reči: „i prodaje”.

Član 11.

U članu 14. stav 1. posle reči: „plaćanje” dodaju se reči: „i naplatu” i posle reči: „kupovine” dodaju se reči: „i prodaje”, a reči: „tržište hartija od vrednosti” zamenjuju se rečima: „tržište kapitala”.

Član 12.

U članu 15. stav 1. posle reči: „Plaćanje” dodaju se reči: „i naplatu” i posle reči: „kupovine” dodaju se reči: „i prodaje”.

Član 13.

U članu 17. stav 1. posle reči: „plaćanja” dodaju se reči: „i naplatu”, a reč: „radi” zamenjuje se rečima: „po osnovu”.

Posle stava 1. dodaje se novi stav 2, koji glasi:

„Rezidenti – pravna lica, preduzetnici i fizička lica mogu vršiti plaćanje i naplatu po osnovu ulaganja u inostrane investicione fondove posredstvom rezidenata – investicionih društava i društava za upravljanje investicionim fondovima u smislu zakona kojim se uređuje tržište kapitala.”

U dosadašnjem stavu 2, koji postaje stav 3. posle reči: „plaćanje” dodaju se reči: „i naplatu”, a reč: „radi” zamenjuje se rečima: „po osnovu”.

Član 14.

U članu 18. st. 1. i 2. menjaju se i glase:

„Kreditni poslovi iz člana 2. tačka (21) st. 2. i 3, stav 4. alineje prva i treća i stav 5. ovog zakona zaključuju se u pismenom obliku.

Kredite i zajmove u dinarima iz člana 2. tačka (21) stav 6. ovog zakona banci, rezidentu – pravnom licu i preduzetniku mogu odobravati samo međunarodne finansijske organizacije i razvojne banke ili finansijske institucije čiji su osnivači strane države, i to pod uslovima i na način koji propiše Narodna banka Srbije. Kredite u dinarima nerezidentima mogu odobravati samo banke, i to pod uslovima i na način koji propiše Narodna banka Srbije.”

U stavu 3. u drugoj rečenici posle reči: „Banka može” dodaju se zapeta i reči: „u skladu sa propisima o bankama i ovim zakonom,”.

Stav 5. briše se.

U dosadašnjem stavu 6, koji postaje stav 5. reči: „st. 4. i 5.” zamenjuju se rečima: „stava 4.”.

Dosadašnji stav 7, koji postaje stav 6. menja se i glasi:

„Banka može učestvovati u sindiciranom komercijalnom kreditu ili zajmu koji se odobrava rezidentu ili nerezidentu za finansiranje odloženog plaćanja i plaćanja unapred po spoljnotrgovinskom prometu robe i usluga, kupovati potraživanje od

nerezidenta – učesnika u takvom sindiciranom kreditu i prodavati nerezidentu svoje potraživanje po ovom osnovu.”

Dosadašnji stav 8. postaje stav 7.

U dosadašnjem stavu 9, koji postaje stav 8. posle reči: „inostranstvom” dodaju se reči: „i prenositi, odnosno platiti ili naplatiti potraživanja i dugovanja po tim poslovima.”

Dosadašnji stav 10. postaje stav 9.

Dosadašnji stav 11, koji postaje stav 10. menja se i glasi:

„Banka, rezident – pravno lice, preduzetnik i fizičko lice mogu zaključivati druge poslove koji imaju obeležja kreditnih poslova sa inostranstvom iz člana 2. tačka (21) stav 4. alineja četvrta ovog zakona u skladu sa propisom Narodne banke Srbije donetim na osnovu člana 24. ovog zakona.”

Dosadašnji stav 12, koji postaje stav 11. menja se i glasi:

„Rezident – fizičko lice može iz inostranstva uzimati kredite i zajmove sa rokom otplate dužim od godinu dana, koji se koriste uplatom sredstava kredita na račun tog rezidenta kod banke, dok takve kredite i zajmove rezident – ogranak stranog pravnog lica može uzimati od nerezidenta – osnivača.”

Dosadašnji stav 13. postaje stav 12.

Stav 14. briše se.

Član 15.

U članu 20. st. 1. i 2. menjaju se i glase:

„Banke, odnosno rezidenti, osim rezidenata – fizičkih lica, i nerezidenti, mogu prenositi, odnosno platiti ili naplatiti potraživanja i dugovanja rezidenata koja su nastala po osnovu kreditnog posla sa inostranstvom.

Poslovi iz stava 1. ovog člana mogu se vršiti samo na osnovu ugovora zaključenog između prenosioca i primaoca potraživanja i dugovanja, uz obavezu prenosioca da dužnika, odnosno poverioca iz osnovnog posla obavesti o izvršenom prenosu.”

Posle stava 2. dodaju se novi st. 3. i 4, koji glase:

„Ugovor iz stava 2. ovog člana naročito sadrži identifikacione podatke o ugovornim stranama, podatke o osnovu po kom su nastala potraživanja i dugovanja koja su predmet prenosa, uključujući i podatke o dužniku, odnosno poveriocu, kao i podatke o valuti i iznosu potraživanja i dugovanja koji su predmet prenosa.

Potraživanja i dugovanja koja su nastala po osnovu kreditnog posla sa inostranstvom rezidenta – javnog preduzeća i pravnog lica sa državnim kapitalom ili pravnog lica koje je u procesu restrukturiranja ili privatizacije mogu se prenositi, odnosno platiti ili naplatiti samo na osnovu ugovora, saglasnosti ili izjava zaključenih između svih učesnika u poslu, uz prethodno pribavljenu saglasnost Vlade, osim potraživanja i dugovanja rezidenta – pravnog lica koje je Republika osnovala posebnim zakonom radi finansiranja izvoza.”

Dosadašnji stav 3. briše se.

Član 16.

U članu 23. st. 1. i 2. menjaju se i glase:

„Rezidenti – pravna lica mogu nerezidentima odobravati finansijske zajmove pod uslovom da je nerezident – dužnik po kreditnom poslu u većinskom vlasništvu rezidenta.

Pod uslovom iz stava 1. ovog člana rezidenti – pravna lica mogu davati i jemstva i druga sredstva obezbeđenja po kreditnim poslovima između dva nerezidenta u inostranstvu.”

Posle stava 2. dodaje se novi stav 3, koji glasi:

„Rezident – javno preduzeće i pravno lice sa državnim kapitalom ili pravno lice koje je u procesu restrukturiranja ili privatizacije može obavljati poslove iz st. 1. i 2. ovog člana samo na osnovu saglasnosti Vlade.”

Dosadašnji stav 3. postaje stav 4.

U dosadašnjem stavu 4, koji postaje stav 5. reči: „stava 3.” zamenjuju se rečima: „stava 4.”, a posle reči: „bankarsku garanciju” dodaju se zapeta i reči: „avale i druge oblike jemstva”.

Dosadašnji stav 5, koji postaje stav 6. menja se i glasi:

„Narodna banka Srbije može da propiše način i uslove obavljanja poslova iz ovog člana.”

Član 17.

U članu 24. reči: „evidentiranje kreditnih poslova” zamenjuju se rečima: „izveštavanje o kreditnim poslovima”.

Član 18.

U članu 26. stav 1. menja se i glasi:

„Banka, u skladu sa propisima o bankama, izdaje i pribavlja garancije, avale, jemstva i druga sredstva obezbeđenja.”

Stav 2. briše se.

U dosadašnjem stavu 3, koji postaje stav 2. reči: „iz stava 2. ovog člana” zamenjuju se rečima: „od nerezidenata”.

Posle dosadašnjeg stava 3, koji postaje stav 2, dodaje se novi stav 3, koji glasi:

„Rezident – pravno lice, koje je Republika osnovala posebnim zakonom radi finansiranja izvoza, može obavljati garancijske poslove u skladu sa tim posebnim zakonom.”

U stavu 5. posle reči: „kapitalom” dodaju se reči: „ili pravno lice koje je u procesu restrukturiranja ili privatizacije”.

Član 19.

Član 31a briše se.

Član 20.

U članu 32. posle stava 1. dodaju se novi st. 2. i 3, koji glase:

„Rezidenti mogu obavljati platni promet sa inostranstvom i preko strane institucije elektronskog novca radi plaćanja i naplate po osnovu elektronske kupoprodaje roba i usluga.

Sredstva rezidenata, koja se vode kod institucije iz stava 2. ovog člana radi plaćanja, odnosno naplate po osnovu elektronske kupoprodaje roba i usluga, ne smatraju se depozitom u smislu člana 27. stav 2. ovog zakona.”

Dosadašnji stav 2. postaje stav 4.

Dosadašnji stav 3, koji postaje stav 5. menja se i glasi:

„Platni promet po finansijskim i subordiniranim kreditima i zajmovima u devizama, kreditima i zajmovima koje od nerezidenta uzimaju rezidenti – fizička lica i ogranci stranih pravnih lica, kao i po kreditima i zajmovima u dinarima koji se rezidentima odobravaju u skladu sa članom 18. stav 2. ovog zakona, može se vršiti samo ukoliko su rezidenti o tim poslovima prethodno izvestili Narodnu banku Srbije u skladu sa ovim zakonom.”

Posle dosadašnjeg stava 3, koji postaje stav 5. dodaje se novi stav 6, koji glasi:

„Pod uslovom iz stava 5. ovog člana vrši se i platni promet po komercijalnim kreditima i zajmovima u devizama i dinarima za finansiranje odloženog plaćanja i plaćanja unapred robe i usluga koje kreditor ili zajmodavac odobrava dužniku – kupcu po spoljnotrgovinskom prometu robe i usluga tako što po nalogu kupca obavezu izmiruje neposredno prodavcu.”

Dosadašnji stav 4, koji postaje stav 7. menja se i glasi:

„Platni promet po ostalim kreditnim poslovima sa inostranstvom može se vršiti i bez prethodnog izveštavanja Narodne banke Srbije o tim poslovima.”

Dosadašnji stav 5. postaje stav 8.

Član 21.

U članu 33. st. 3, 4, 5. i 6. menjaju se i glase:

„Poslovi iz st. 1. i 2. ovog člana mogu se vršiti samo na osnovu ugovora zaključenog između svih učesnika u poslu ili izjave rezidenta da je obavešten o izvršenom prenosu.

Ugovor, odnosno izjava rezidenta naročito sadrži identifikacione podatke o svim učesnicima u poslu, podatke o osnovu po kome je nastalo potraživanje i dugovanje iz osnovnog posla i podatke o valuti i iznosu potraživanja i dugovanja koji su predmet poslova iz st. 1. i 2. ovog člana.

Rezident – javno preduzeće i pravno lice sa državnim kapitalom ili pravno lice koje je u procesu restrukturiranja ili privatizacije može izvršiti naplatu, odnosno plaćanje i drugom nerezidentu po poslovima iz st. 1. i 2. ovog člana samo na osnovu ugovora, saglasnosti ili izjava zaključenih između svih učesnika u poslu, uz prethodno pribavljenu saglasnost Vlade, osim ako je u pitanju rezident – pravno lice koje je Republika osnovala posebnim zakonom radi finansiranja izvoza.

Rezidenti su dužni da o promenama po kreditnim poslovima sa inostranstvom određenim u st. 1. i 2. ovog člana izveste Narodnu banku Srbije u skladu sa propisom donetim na osnovu člana 24. ovog zakona.”

Član 22.

U članu 34. stav 2. tačka 7) menja se i glasi:

„7) garancijskih poslova iz člana 26. ovog zakona, po osnovnom poslu koji se vrši u devizama;”.

U tački 9) posle reči: „zarada” dodaju se reči: „rezidentima – fizičkim licima koji su upućeni na privremeni rad u inostranstvo po osnovu ugovora o izvođenju investicionih radova u inostranstvu, kao i”.

U stavu 4. reči: „robni kredit” zamenjuju se rečima: „komercijalni kredit za finansiranje odloženog plaćanja i plaćanja unapred robe i usluga”.

Stav 5. menja se i glasi:

„Plaćanje, naplaćivanje i prenos u Republici mogu se vršiti i u devizama po poslovima koji su uređeni zakonima koji uređuju tržište kapitala i osiguranje depozita.”

Posle stava 5. dodaje se novi stav 6, koji glasi:

„Plaćanje, naplaćivanje i prenos u Republici mogu se vršiti i u devizama i u drugim slučajevima propisanim zakonom.”

U dosadašnjem stavu 6, koji postaje stav 7. posle reči: „banke” dodaju se reči: „ili na devizni račun člana porodice kod te ili druge banke, uz dokaz da je u pitanju srodnik do trećeg stepena srodstva”.

Dosadašnji st. 7. i 8. postaju st. 8. i 9.

Član 23.

U članu 35. stav 2. menja se i glasi:

„Rezident – pravno lice, ogranak stranog pravnog lica i preduzetnik drži devize na deviznom računu kod banke ili ih prodaje banci.”

Član 24.

U članu 36. stav 1. menja se i glasi:

„Rezidenti – korisnici sredstava budžeta Republike Srbije, korisnici sredstava organizacija za obavezno socijalno osiguranje i korisnici sredstava budžeta lokalne vlasti, kao i drugi korisnici javnih sredstava koji su uključeni u sistem konsolidovanog računa trezora, devizne račune vode kod Uprave za trezor u okviru sistema konsolidovanog računa trezora koji se vodi kod Narodne banke Srbije, osim ako posebnim zakonom ili međunarodnim ugovorom nije drukčije propisano, a devize i efektivni strani novac koji ostvare u svom poslovanju mogu da prodaju Narodnoj banci Srbije.”

Dodaje se stav 3, koji glasi:

„Narodna banka Srbije propisuje način obavljanja poslova između Narodne banke Srbije i Uprave za trezor koji se obavljaju preko sistema konsolidovanog računa trezora iz stava 1. ovog člana.”

Član 25.

Član 39. menja se i glasi:

„Član 39.

Menjačke poslove mogu da obavljaju:

1) banke i rezident – privredni subjekt koji menjačke poslove obavlja na osnovu posebnog zakona kojim se uređuje njegova delatnost;

2) rezidenti – pravna lica i preduzetnici koji imaju ovlašćenje za obavljanje menjačkih poslova izdato od strane Poreske uprave.

Rešenje o izdavanju ovlašćenja za obavljanje menjačkih poslova (u daljem tekstu: ovlašćenje), na osnovu podnetog zahteva, izdaje Poreska uprava kada utvrdi da podnosilac zahteva ispunjava sledeće uslove:

- 1) da je kao privredni subjekt registrovan kod nadležnog organa;
- 2) da sa bankom ima zaključen ugovor o obavljanju menjačkih poslova koji ne proizvodi pravno dejstvo ako privredni subjekt nema ovlašćenje;
- 3) da vlasnik, odnosno osnivač privrednog subjekta, odnosno direktor privrednog subjekta, odnosno direktor osnivača privrednog subjekta i radnik koji će neposredno obavljati menjačke poslove nije pravnosnažno osuđen za krivična dela protiv privrede, imovine, života i tela, protiv javnog reda i mira i pravnog saobraćaja;
- 4) da je organizaciono i kadrovski osposobljen i tehnički opremljen za obavljanje menjačkih poslova.

Pod kadrovskom osposobljenošću za obavljanje menjačkih poslova podrazumeva se da radnici koji neposredno obavljaju menjačke poslove kod privrednog subjekta imaju najmanje srednju stručnu spremu i sertifikat za obavljanje menjačkih poslova, osim u slučaju kada privredni subjekt menjačke poslove obavlja na osnovu posebnog zakona kojim se uređuje njegova delatnost.

Pod organizacionom osposobljenošću podrazumeva se obezbeđenje adekvatnog poslovnog prostora.

Pod tehničkom opremljenošću podrazumeva se obezbeđenje adekvatne opreme i informacionog sistema koji omogućava obavljanje menjačkih poslova na propisan način.

Bliže uslove i način obavljanja menjačkih poslova propisuje Narodna banka Srbije.

U slučaju da nisu ispunjeni uslovi za izdavanje ovlašćenja iz stava 2. ovog člana, Poreska uprava doneće rešenje o odbijanju zahteva za izdavanje ovlašćenja.

Poreska uprava o podnetom zahtevu odlučuje u roku od 30 dana od dana prijema zahteva sa kompletnom dokumentacijom.

Ministar nadležan za poslove finansija i privrede propisuje bliže postupak i uslove za sticanje sertifikata za obavljanje menjačkih poslova, utvrđuje jedinstveni program obuke za obavljanje menjačkih poslova i uslove koje moraju da ispunjavaju predavači koji vrše obuku.

Certifikat za obavljanje menjačkih poslova izdaje Poreska uprava, o čemu vodi odgovarajući registar.

Rešenje Poreske uprave iz st. 2. i 7. ovog člana je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.”

Član 26.

Član 39a menja se i glasi:

„Član 39a

Poreska uprava donosi rešenje o oduzimanju ovlašćenja za obavljanje menjačkih poslova kad utvrdi:

- 1) da ovlašćeni menjač prestane da ispunjava uslove za obavljanje menjačkih poslova predviđene ovim zakonom i propisom Narodne banke Srbije;
- 2) da ovlašćeni menjač ne počne sa radom u roku od 30 dana od dana prijema ovlašćenja za obavljanje menjačkih poslova;

- 3) da je ovlašćenje izdato na osnovu neistinitih i netačnih podataka;
- 4) da ovlašćeni menjač nije izvršio nalog za otklanjanje nepravilnosti, odnosno nezakonitosti iz rešenja Poreske uprave;
- 5) da ovlašćeni menjač u pisanoj formi podnese zahtev Poreskoj upravi za prestanak obavljanja menjačkih poslova;
- 6) da ovlašćeni menjač u trajanju dužem od pet radnih dana bez opravdanog razloga ne obavlja menjačke poslove.

Rešenje Poreske uprave iz stava 1. ovog člana je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Poreska uprava donosi rešenje o privremenoj zabrani obavljanja menjačkih poslova na kontrolisanom menjačkom mestu u periodu do 30 radnih dana ako ovlašćeni menjač ne omogući poreskom inspektor uvid u poslovne knjige i drugu dokumentaciju ili onemogući pregled predmeta, prostorija ili drugih objekata, odnosno ne dozvoli privremeno oduzimanje efektivnog stranog novca, čekova i gotovine u dinarima.

Na rešenje Poreske uprave iz stava 3. ovog člana može se podneti žalba u roku od 15 dana od dana prijema rešenja.

Žalba iz stava 4. ovog člana ne odlaže izvršenje rešenja iz stava 3. ovog člana.”

Član 27.

U članu 44. stav 2. reči: „Devizni inspektorat” zamenjuju se rečima: „Poreska uprava”.

Član 28.

U članu 46. st. 1. i 2. reči: „Devizni inspektorat” zamenjuju se rečima: „Poreska uprava”.

Dodaje se stav 3, koji glasi:

„Poreski inspektor u toku kontrole može, uz izdavanje potvrde, privremeno oduzeti devize, efektivni strani novac, čekove, hartije od vrednosti, dinare, predmete, isprave i dokumentaciju, ako postoji osnovana sumnja da su upotrebljeni ili bili namenjeni ili nastali izvršenjem krivičnog dela ili prekršaja.”

Član 29.

Posle člana 49. dodaje se član 49a, koji glasi:

„Član 49a

Narodna banka Srbije utvrđuje autentičnost efektivnog stranog novca (stranih novčanica i kovanog novca) ako postoji sumnja u njihovu autentičnost.

Narodna banka Srbije propisuje način postupanja sa efektivnim stranim novcem za koji postoji sumnja da je falsifikovan.

Zabranjena je izrada, prodaja, uvoz i distribucija, radi prodaje ili u ostale komercijalne svrhe, medalja i žetona koji nalikuju stranom kovanom novcu – evru.

Narodna banka Srbije propisuje obeležja na osnovu kojih se utvrđuje sličnost medalja i žetona stranom kovanom novcu – evru.”

Član 30.

Naziv glave IX. DEVIZNI INSPEKTORAT, naziv odeljka: „Nadležnost i organizacija” i čl. 50, 51, 52, 52a i 53. brišu se.

Član 31.

U članu 55. reči: „Deviznog inspektorata” zamenjuju se rečima: „Poreske uprave”, a reči: „u depo” zamenjuju se rečima: „u ostavu”.

Član 32.

U članu 57. stav 1. reči: „Deviznog inspektorata” zamenjuju se rečima: „Poreske uprave”.

Član 33.

U članu 59. stav 1. menja se i glasi:

„Novčanom kaznom od 100.000 do 2.000.000 dinara kazniće se za prekršaj rezident – pravno lice, ogranak stranog pravnog lica, banka i nerezident – pravno lice:

1) ako ne izvrši prebijanje dugovanja i potraživanja po osnovu realizovanog spoljnotrgovinskog prometa robe i usluga na način koji propiše Vlada (član 6. st. 1. i 2);

2) ako ne izvrši prebijanje dugovanja i potraživanja po osnovu kreditnih poslova sa inostranstvom na način koji propiše Narodna banka Srbije (član 6. stav 3);

3) ako prenese, odnosno plati ili naplati potraživanje i dugovanje koje nije nastalo po osnovu spoljnotrgovinskog prometa robe i usluga rezidenata (član 7. stav 1);

4) ako posao iz člana 7. stav 1. ovog zakona ne izvrši na osnovu ugovora, odnosno ne dostavi obaveštenje o izvršenom prenosu (član 7. stav 2);

5) ako ugovor ne sadrži podatke iz člana 7. stav 3. ovog zakona;

6) ako prenese, odnosno plati ili naplati potraživanja ili dugovanja koja su nastala po osnovu realizovanog spoljnotrgovinskog prometa robe i usluga rezidenta – javnog preduzeća i pravnog lica sa državnim kapitalom ili pravnog lica koje je u procesu restrukturiranja ili privatizacije suprotno članu 7. stav 4. ovog zakona;

7) ako izvrši naplatu, plaćanje ili izda nalog za plaćanje, odnosno izvrši prenos nerezidentu, na osnovu ugovora u kojem nije navedena stvarna cena ili na osnovu neistinite isprave (član 8);

8) ako izvrši plaćanje i prenos kapitala po osnovu direktnih investicija suprotno članu 11. ovog zakona;

9) ako izvrši plaćanje radi sticanja svojine na nepokretnostima u inostranstvu, odnosno Republici suprotno zakonu koji uređuje svojinsko pravne odnose (član 12. stav 1);

10) ako izvrši plaćanje radi kupovine ili naplatu radi prodaje stranih dužničkih dugoročnih hartija od vrednosti suprotno članu 13. st. 2. i 3. ovog zakona;

11) ako izvrši plaćanje radi kupovine ili naplatu radi prodaje u Republici dugoročnih dužničkih, kao i vlasničkih hartija od vrednosti, suprotno zakonu koji uređuje tržište kapitala (član 14. stav 1);

12) ako izvrši plaćanje radi kupovine ili naplatu radi prodaje stranih kratkoročnih hartija od vrednosti na stranom i domaćem tržištu suprotno propisu Narodne banke Srbije (član 15. stav 1);

13) ako izvrši plaćanje radi kupovine stranih kratkoročnih hartija od vrednosti (član 15. stav 2);

14) ako izvrši plaćanje radi kupovine kratkoročnih hartija od vrednosti u Republici (član 15. stav 3);

15) ako izvrši plaćanje, naplatu, prenos, prebijanje, kao i izveštavanje po poslovima sa finansijskim derivatima, suprotno uslovima i načinu koji propiše Narodna banka Srbije (član 16);

16) ako izvrši plaćanje ili naplatu po osnovu ulaganja u inostranstvo suprotno odredbama zakona kojim se uređuju poslovi sa investicionim i dobrovoljnim penzijskim fondovima (član 17. stav 1);

17) ako izvrši plaćanje ili naplatu po osnovu ulaganja u inostrane investicione fondove suprotno članu 17. stav 2. ovog zakona;

18) ako izvrši plaćanje ili naplatu po osnovu ulaganja u investicione fondove i dobrovoljne penzijske fondove u Republici suprotno zakonu koji uređuje poslove sa investicionim i dobrovoljnim penzijskim fondovima (član 17. stav 3);

19) ako kreditni posao sa inostranstvom zaključi suprotno članu 18. stav 1. ovog zakona;

20) ako odobri kredit ili zajam u dinarima iz člana 18. stav 2. ovog zakona suprotno uslovima i načinu koji propiše Narodna banka Srbije (član 18. stav 2);

21) ako daje bankarske garancije, avale i druge oblike jemstva u korist nerezidenta kreditora po kreditima koje rezidenti uzimaju iz inostranstva, pribavlja garancije, jemstva i druga sredstva obezbeđenja od nerezidenta po kreditima koje odobrava nerezidentima i daje garancije, avale i druge oblike jemstva po kreditnim poslovima između dva nerezidenta u inostranstvu suprotno članu 18. stav 3. ovog zakona;

22) ako učestvuje u sindiciranom finansijskom kreditu ili zajmu suprotno članu 18. stav 4. ovog zakona;

23) ako kupi potraživanje od nerezidenta – učesnika u sindiciranom finansijskom kreditu ili zajmu koji grupa stranih kreditora odobrava dužniku, suprotno uslovima iz člana 18. stav 4. ovog zakona (član 18. stav 5);

24) ako postupi suprotno članu 18. stav 6. ovog zakona;

25) ako postupi suprotno članu 18. stav 7. ovog zakona;

26) ako obavlja kreditne poslove sa inostranstvom ili prenese, odnosno plati ili naplati potraživanje i dugovanje po tim poslovima suprotno odredbama posebnog zakona (član 18. stav 8);

27) ako postupi suprotno članu 18. stav 10. ovog zakona;

28) ako postupi suprotno članu 18. stav 11. ovog zakona;

29) ako zaključi ugovor o kreditnom poslu sa inostranstvom suprotno članu 19. ovog zakona;

30) ako posao iz člana 20. stav 1. ovog zakona ne izvrši na osnovu ugovora, odnosno ne dostavi obaveštenje o izvršenom prenosu (član 20. stav 2);

31) ako ugovor ne sadrži podatke iz člana 20. stav 3. ovog zakona;

32) prenese, odnosno plati ili naplati potraživanja ili dugovanja koja su nastala po osnovu kreditnog posla sa inostranstvom rezidenta – javnog preduzeća i pravnog lica sa državnim kapitalom ili pravnog lica koje je u procesu restrukturiranja ili privatizacije suprotno članu 20. stav 4. ovog zakona;

33) ako finansijski kredit uzet iz inostranstva koristi suprotno članu 21. stav 1. ovog zakona;

34) ako finansijski kredit uzet iz inostranstva koristi suprotno propisu Narodne banke Srbije kojim se utvrđuju namene, način i uslovi uzimanja tih kredita (član 21. stav 2);

35) ako uzme kratkoročni oročeni bankarski depozit i kratkoročnu bankarsku kreditnu liniju od strane banke suprotno članu 22. ovog zakona;

36) ako finansijski zajam odobri nerezidentu suprotno članu 23. stav 1. ovog zakona;

37) ako da jemstvo i drugo sredstvo obezbeđenja po kreditnom poslu između dva nerezidenta u inostranstvu pod uslovima suprotnim članu 23. stav 1. ovog zakona (član 23. stav 2);

38) ako poslove iz člana 23. st. 1. i 2. ovog zakona obavlja bez saglasnosti Vlade (član 23. stav 3);

39) ako ne ugovori i od nerezidenta ne pribavi instrumente obezbeđenja naplate pri obavljanju kreditnih poslova iz člana 23. st. 1. i 2. ovog zakona (član 23. stav 4);

40) ako ne postupi u skladu sa članom 23. stav 5. ovog zakona;

41) ako postupi suprotno članu 23. stav 6. ovog zakona;

42) ako ne izvesti Narodnu banku Srbije o kreditnom poslu sa inostranstvom na način i u roku koji propiše Narodna banka Srbije (član 24);

43) ako odobri kredit u devizama suprotno članu 25. ovog zakona;

44) ako garancijske poslove iz člana 26. stav 1. ovog zakona obavlja suprotno propisima o bankama;

45) ako od nerezidenta pribavlja garancije i jemstva od nerezidenata po potraživanjima u Republici koja su nastala po osnovu inostranih kredita za koje je država preuzela obavezu otplate prema inostranstvu (član 26. stav 2);

46) ako obavlja garancijske poslove suprotno odredbama posebnog zakona (član 26. stav 3);

47) ako da jemstvo nerezidentu suprotno članu 26. stav 4. ovog zakona;

48) ako da jemstvo nerezidentu suprotno propisu Vlade (član 26. stav 5);

49) ako pribavi garanciju ili jemstvo nerezidenta suprotno članu 26. stav 6. ovog zakona;

50) ako drži devize na računu kod banke u inostranstvu suprotno propisu Narodne banke Srbije (član 27. stav 2);

51) ako na računu kod banke drži devize i dinare suprotno ovom zakonu (član 28. stav 1);

52) ako ne postupi u skladu sa propisom Narodne banke Srbije (član 28. stav 2);

53) ako lice iz člana 29. stav 1. ovog zakona izvrši prenos sredstava sa nerezidentnog, odnosno rezidentnog računa u inostranstvo, suprotno članu 29. stav 1. ovog zakona;

54) ako izvrši plaćanje radi deponovanja i ulaganja u inostranstvo suprotno zakonu koji uređuje poslove osiguranja (član 30. stav 1);

55) ako izvrši plaćanje premije osiguranja na osnovu ugovora o osiguranju koji je zaključen sa nerezidentom – osiguravajućim društvom, a koji nije dozvoljen zakonom koji uređuje poslove osiguranja (član 30. stav 2);

56) ako ne postupi u skladu sa propisom Narodne banke Srbije koji uređuje bliže uslove za lične i fizičke prenose sredstava plaćanja u inostranstvo i iz inostranstva (član 31);

57) ako platni promet sa inostranstvom obavlja suprotno članu 32. st. 1. i 2. ovog zakona;

58) ako platni promet sa inostranstvom ne obavi preko Narodne banke Srbije (član 32. stav 4);

59) ako platni promet po kreditnim poslovima sa inostranstvom izvrši suprotno članu 32. st. 5. i 6. ovog zakona;

60) ako obavi platni promet sa inostranstvom po tekućim i kapitalnim poslovima suprotno propisu Narodne banke Srbije (član 32. stav 8);

61) ako izvrši naplatu, odnosno plaćanje i drugom nerezidentu, a ne nerezidentu kome duguje, odnosno od koga potražuje, po tekućem ili kapitalnom poslu koji nije dozvoljen ovim zakonom (član 33. stav 1);

62) ako postupi suprotno članu 33. stav 2. ovog zakona;

63) ako poslove iz člana 33. st. 1. i 2. ovog zakona ne vrši na osnovu ugovora ili izjave (član 33. stav 3);

64) ako ugovor, odnosno izjava ne sadrži podatke iz člana 33. stav 4. ovog zakona;

65) ako izvrši naplatu, odnosno plaćanje i drugom nerezidentu suprotno članu 33. stav 5 ovog zakona;

66) ako o promenama po kreditnim poslovima sa inostranstvom iz člana 33. st. 1. i 2. ovog zakona ne izvesti Narodnu banku Srbije u skladu sa propisom donetim na osnovu člana 24. ovog zakona (član 33. stav 6);

67) ako plaćanje, naplatu i prenos u Republici izvrši suprotno članu 34. ovog zakona;

68) ako plaćanje, naplatu, uplatu i isplatu u efektivnom stranom novcu izvrši suprotno propisu Narodne banke Srbije (član 34. stav 9);

69) ako ne drži devize kod banke, odnosno Narodne banke Srbije (član 35. stav 1);

70) ako ne drži devize na deviznom računu kod banke ili ih ne proda banci (član 35. stav 2);

71) ako ne postupi u skladu sa propisom Narodne banke Srbije (član 35. stav 3);

72) ako ne dostavi podatke o deviznim računima rezidenata – pravnih lica i preduzetnika na način i u rokovima koje propiše Narodna banka Srbije (član 35. stav 4);

73) ako devizne račune ne vode kod Uprave za trezor u okviru sistema konsolidovanog računa trezora koji se vodi kod Narodne banke Srbije (član 36. stav 1);

74) ako postupi suprotno članu 36. stav 2. ovog zakona;

75) ako ne postupi u skladu sa propisanom obavezom izveštavanja (član 37. stav 1);

76) ako devize i efektivni strani novac kupi i proda izvan deviznog tržišta (član 38. stav 1);

77) ako ne postupi u skladu sa propisom Narodne banke Srbije (član 38. stav 4);

78) ako ne postupi u skladu sa propisom Narodne banke Srbije (član 39. stav 6);

79) ako za potrebe knjigovodstva i statistike ne primeni zvanični srednji kurs dinara (član 41. stav 2);

80) ako za obračun carine i drugih uvoznih dažbina ne primeni zvanični srednji kurs dinara utvrđen poslednjeg radnog dana u nedelji koja prethodi nedelji u kojoj se utvrđuje iznos carine i drugih uvoznih dažbina u skladu sa zakonom koji uređuje carine (član 41. stav 3);

81) ako postupi suprotno merama iz člana 42. ovog zakona;

82) ako postupi suprotno merama iz člana 43. ovog zakona;

83) ako ne izda potvrdu na graničnom prelazu za privremeno oduzete dinare i efektivni strani novac, čekove i hartije od vrednosti koje glase na stranu valutu, a koje prelaze iznos koji propiše Narodna banka Srbije (član 48);

84) ako postupi suprotno članu 49a stav 3. ovog zakona;

85) ako privremeno oduzete devize, efektivni strani novac, dinare, čekove i hartije od vrednosti ne deponuje na namenski račun Poreske uprave koji se vodi kod Narodne banke Srbije ili ne stavi u ostavu kod Narodne banke Srbije u roku od dva radna dana od dana njihovog oduzimanja (član 55)."

Član 34.

Član 61. menja se i glasi:

„Član 61.

Novčanom kaznom od 10.000 do 500.000 dinara kazniće se za prekršaj rezident – preduzetnik:

1) ako ne izvrši prebijanje dugovanja i potraživanja po osnovu realizovanog spoljnotrgovinskog prometa robe i usluga na način koji propiše Vlada (član 6. st. 1. i 2);

2) ako ne izvrši prebijanje dugovanja i potraživanja po osnovu kreditnih poslova sa inostranstvom na način koji propiše Narodna banka Srbije (član 6. stav 3);

3) ako prenese, kupi ili proda, odnosno plati ili naplati potraživanje i dugovanje koje nije nastalo po osnovu spoljnotrgovinskog prometa robe i usluga rezidenata (član 7. stav 1);

4) ako posao iz člana 7. stav 1. ovog zakona ne izvrši na osnovu ugovora, odnosno ne dostavi obaveštenje o izvršenom prenosu (član 7. stav 2);

5) ako ugovor ne sadrži podatke iz člana 7. stav 3. ovog zakona;

6) ako izvrši naplatu, plaćanje ili izda nalog za plaćanje, odnosno izvrši prenos nerezidentu na osnovu ugovora u kojem nije navedena stvarna cena ili na osnovu neistinite isprave (član 8);

7) ako izvrši plaćanje i prenos kapitala po osnovu direktnih investicija u inostranstvo suprotno zakonu koji uređuje spoljnotrgovinsko poslovanje (član 11. stav 1);

8) ako izvrši plaćanje radi sticanja svojine na nepokretnostima u inostranstvu, suprotno zakonu koji uređuje svojinsko pravne odnose (član 12. stav 1);

9) ako izvrši plaćanje radi kupovine ili naplatu radi prodaje stranih dužničkih dugoročnih hartija od vrednosti suprotno članu 13. st. 2. i 3. ovog zakona;

10) ako izvrši plaćanje radi kupovine stranih kratkoročnih hartija od vrednosti (član 15. stav 2);

11) ako izvrši plaćanje, naplatu, prenos, prebijanje, kao i izveštavanje po poslovima sa finansijskim derivatima suprotno uslovima i načinu koji propiše Narodna banka Srbije (član 16);

12) ako izvrši plaćanje ili naplatu po osnovu ulaganja u inostrane investicione fondove suprotno članu 17. stav 2. ovog zakona;

13) ako kreditni posao sa inostranstvom zaključi suprotno članu 18. stav 1. ovog zakona;

14) ako postupi suprotno članu 18. stav 9. ovog zakona;

15) ako postupi suprotno članu 18. stav 10. ovog zakona;

16) ako zaključi ugovor o kreditnom poslu sa inostranstvom suprotno članu 19. ovog zakona;

17) ako posao iz člana 20. stav 1. ovog zakona ne izvrši na osnovu ugovora, odnosno ne dostavi obaveštenje o izvršenom prenosu (član 20. stav 2);

18) ako ugovor ne sadrži podatke iz člana 20. stav 3. ovog zakona;

19) ako finansijski kredit uzet iz inostranstva koristi suprotno članu 21. stav 1. ovog zakona (član 21. stav 1);

20) ako finansijski kredit uzet iz inostranstva koristi suprotno propisu Narodne banke Srbije kojim se utvrđuju namene, način i uslovi uzimanja tih kredita (član 21. stav 2);

21) ako ne izvesti Narodnu banku Srbije o kreditnom poslu sa inostranstvom na način i u roku koji propiše Narodna banka Srbije (član 24);

22) ako drži devize na računu kod banke u inostranstvu suprotno propisu Narodne banke Srbije (član 27. stav 2);

23) ako izvrši plaćanje premije osiguranja na osnovu ugovora o osiguranju koji je zaključen sa nerezidentom – osiguravajućim društvom, a koji nije dozvoljen zakonom koji uređuje poslove osiguranja (član 30. stav 2);

24) ako platni promet sa inostranstvom obavlja suprotno članu 32. st. 1, 2, 5. i 6. ovog zakona;

25) ako obavi platni promet sa inostranstvom po tekućim i kapitalnim poslovima suprotno propisu Narodne banke Srbije (član 32. stav 8);

26) ako izvrši naplatu, odnosno plaćanje i drugom nerezidentu, a ne nerezidentu kome duguje, odnosno od koga potražuje, po tekućem ili kapitalnom poslu koji nije dozvoljen ovim zakonom (član 33. stav 1);

- 27) ako postupi suprotno članu 33. stav 2. ovog zakona;
- 28) ako poslove iz člana 33. st. 1. i 2. ovog zakona ne vrši na osnovu ugovora ili izjave (član 33. stav 3);
- 29) ako ugovor, odnosno izjava ne sadrži podatke iz člana 33. stav 4. ovog zakona;
- 30) ako o promenama po kreditnim poslovima sa inostranstvom iz člana 33. st. 1. i 2. ovog zakona ne izvesti Narodnu banku Srbije u skladu sa propisom donetim na osnovu člana 24. ovog zakona (član 33. stav 6);
- 31) ako plaćanje, naplatu i prenos u Republici izvrši suprotno članu 34. ovog zakona;
- 32) ako plaćanje, naplatu, uplatu i isplatu u efektivnom stranom novcu izvrši suprotno propisu Narodne banke Srbije (član 34. stav 9);
- 33) ako ne drži devize na deviznom računu kod banke ili ih ne proda banci (član 35. stav 2);
- 34) ako ne postupi u skladu sa propisanom obavezom izveštavanja (član 37. stav 1);
- 35) ako devize i efektivni strani novac kupi i proda izvan deviznog tržišta (član 38. stav 1);
- 36) ako ne postupi u skladu sa propisom Narodne banke Srbije (član 39. stav 6);
- 37) ako za potrebe knjigovodstva i statistike ne primeni zvanični srednji kurs dinara (član 41. stav 2);
- 38) ako postupi suprotno merama iz člana 42. ovog zakona;
- 39) ako postupi suprotno merama iz člana 43. ovog zakona;
- 40) ako postupi suprotno članu 49a stav 3. ovog zakona.”

Član 35.

Član 62. menja se i glasi:

„Član 62.

Novčanom kaznom od 5.000 do 150.000 dinara kazniće se za prekršaj rezident – fizičko lice:

- 1) ako izvrši prebijanje dugovanja i potraživanja po osnovu realizovanog spoljnotrgovinskog prometa robe i usluga (član 6. stav 1);
- 2) ako izvrši prebijanje dugovanja i potraživanja po osnovu kreditnog posla sa inostranstvom (član 6. stav 3)
- 3) ako postupi suprotno članu 7. stav 1. ovog zakona;
- 4) ako izvrši naplatu, plaćanje ili izda nalog za plaćanje, odnosno izvrši prenos, na osnovu ugovora u kojem nije navedena stvarna cena ili na osnovu neistinite isprave (član 8);
- 5) ako izvrši plaćanje i prenos kapitala po osnovu direktnih investicija u inostranstvo suprotno zakonu koji uređuje spoljnotrgovinsko poslovanje (član 11. stav 1);
- 6) ako izvrši plaćanje radi sticanja svojine na nepokretnostima u inostranstvu suprotno zakonu koji uređuje svojinsko pravne odnose (član 12. stav 1);

7) ako izvrši plaćanje radi kupovine ili naplatu radi prodaje stranih dužničkih dugoročnih hartija od vrednosti suprotno članu 13. st. 2. i 3. ovog zakona;

8) ako izvrši plaćanje radi kupovine stranih kratkoročnih hartija od vrednosti (član 15. stav 2);

9) ako izvrši plaćanje, naplatu, prenos, prebijanje, kao i izveštavanje po poslovima sa finansijskim derivatima, suprotno uslovima i načinu koji propiše Narodna banka Srbije (član 16);

10) ako izvrši plaćanje ili naplatu po osnovu ulaganja u inostrane investicione fondove suprotno članu 17. stav 2. ovog zakona;

11) ako kreditni posao sa inostranstvom zaključi suprotno članu 18. stav 1. ovog zakona;

12) ako postupi suprotno članu 18. stav 10. ovog zakona;

13) ako postupi suprotno članu 18. stav 11. ovog zakona;

14) ako postupi suprotno članu 20. stav 1. ovog zakona;

15) ako ne izvesti Narodnu banku Srbije o kreditnom poslu sa inostranstvom u skladu sa propisom donetim na osnovu člana 24. ovog zakona (član 24);

16) ako drži devize na računu kod banke u inostranstvu suprotno propisu Narodne banke Srbije (član 27. stav 2);

17) ako izvrši plaćanje premije osiguranja na osnovu ugovora o osiguranju koji je zaključen sa nerezidentom – osiguravajućim društvom, a koji nije dozvoljen zakonom koji uređuje poslove osiguranja (član 30. stav 2);

18) ako ne postupi u skladu sa propisom Narodne banke Srbije koji uređuje bliže uslove za lične i fizičke prenose sredstava plaćanja u inostranstvo i iz inostranstva (član 31);

19) ako platni promet sa inostranstvom obavlja suprotno članu 32. st. 1, 2. i 5. ovog zakona;

20) ako obavi platni promet sa inostranstvom po tekućim i kapitalnim poslovima suprotno propisu Narodne banke Srbije (član 32. stav 8);

21) ako izvrši naplatu, odnosno plaćanje i drugom nerezidentu, a ne nerezidentu kome duguje, odnosno od koga potražuje, po tekućem ili kapitalnom poslu koji nije dozvoljen ovim zakonom (član 33. stav 1);

22) ako poslove iz člana 33. stav 1. ovog zakona ne vrši na osnovu ugovora ili izjave (član 33. stav 3);

23) ako ugovor, odnosno izjava ne sadrži podatke iz člana 33. stav 4. ovog zakona;

24) ako o promenama po kreditnim poslovima sa inostranstvom iz člana 33. stav 1. ovog zakona ne izvesti Narodnu banku Srbije u skladu sa propisom donetim na osnovu člana 24. ovog zakona (član 33. stav 6);

25) ako plaćanje, naplatu i prenos u Republici izvrši suprotno članu 34. ovog zakona;

26) ako plaćanje, naplatu, uplatu i isplatu u efektivnom stranom novcu izvrši suprotno propisu Narodne banke Srbije (član 34. stav 9);

27) ako ne postupi u skladu sa propisanom obavezom izveštavanja (član 37. stav 1);

28) ako devize i efektivni strani novac kupi i proda izvan deviznog tržišta (član 38. stav 1);

29) ako postupa suprotno merama iz člana 42. ovog zakona;

30) ako postupi suprotno članu 49a stav 3. ovog zakona.”

Član 36.

Član 63. menja se i glasi:

„Član 63.

Novčanom kaznom od 5.000 do 150.000 dinara kazniće se za prekršaj nerezident – fizičko lice:

1) ako posao iz člana 7. stav 1. ovog zakona ne izvrši na osnovu ugovora, odnosno ne dostavi obaveštenje o izvršenom prenosu (član 7. stav 2);

2) ako ugovor ne sadrži podatke iz člana 7. stav 3. ovog zakona;

3) ako izvrši plaćanje i prenos kapitala po osnovu direktnih investicija u Republici suprotno zakonu koji uređuje strana ulaganja (član 11. stav 2);

4) ako izvrši plaćanje radi kupovine udela u kapitalu rezidenta pravnog lica koje se ne smatra direktnom investicijom suprotno zakonu koji uređuje privredna društva (član 11a stav 2);

5) ako izvrši plaćanje radi sticanja svojine na nepokretnostima u Republici suprotno zakonu koji uređuje svojinsko pravne odnose (član 12. stav 1);

6) ako izvrši plaćanje radi kupovine u Republici dugoročnih, kao i vlasničkih hartija od vrednosti suprotno zakonu koji uređuje tržište kapitala (član 14. stav 1);

7) ako izvrši plaćanje radi kupovine domaćih kratkoročnih hartija od vrednosti (član 15. stav 3);

8) ako izvrši plaćanje radi ulaganja u investicione fondove i dobrovoljne penzijske fondove u Republici suprotno zakonu koji uređuje poslove sa investicionim i dobrovoljnim penzijskim fondovima (član 17. stav 3);

9) ako kreditni posao sa inostranstvom u devizama zaključi suprotno članu 18. stav 1. ovog zakona;

10) ako posao iz člana 20. stav 1. ovog zakona ne izvrši na osnovu ugovora, odnosno ne dostavi obaveštenje o izvršenom prenosu (član 20. stav 2);

11) ako ugovor ne sadrži podatke iz člana 20. stav 3. ovog zakona;

12) ako na računu kod banke drži devize i dinare suprotno ovom zakonu (član 28. stav 1);

13) ako lice iz člana 29. stav 1. ovog zakona izvrši prenos sredstava sa nerezidentnog, odnosno rezidentnog računa u inostranstvo, suprotno članu 29. stav 1. ovog zakona;

14) ako ne postupi u skladu sa propisom Narodne banke Srbije koji uređuje bliže uslove za lične i fizičke prenose sredstava plaćanja u inostranstvo i iz inostranstva (član 31);

15) ako plaćanje, naplatu i prenos u Republici izvrši suprotno članu 34. ovog zakona;

16) ako plaćanje, naplatu, uplatu i isplatu u efektivnom stranom novcu izvrši suprotno propisu Narodne banke Srbije (član 34. stav 9);

17) ako devize i efektivni strani novac kupi i proda izvan deviznog tržišta (član 38. stav 1);

18) ako postupi suprotno merama iz člana 42. ovog zakona;

19) ako postupi suprotno članu 49a stav 3. ovog zakona.”

Član 37.

Propisi iz čl. 4, 17, 18, 24. i 29. ovog zakona doneće se u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do početka primene propisa iz stava 1. ovog člana primenjivaće se propisi doneti na osnovu Zakona o deviznom poslovanju („Službeni glasnik RS”, br. 62/06 i 31/11), ako nisu u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

Član 38.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju da važe Uredba o bližim uslovima i načinu prenosa potraživanja i dugovanja nastalih po spoljnotrgovinskim poslovima rezidenata („Službeni glasnik RS”, broj 112/06), Uredba o bližim uslovima i načinu naplate, odnosno plaćanja i drugom nerezidentu po tekućem ili kapitalnom poslu („Službeni glasnik RS”, broj 112/06) i Odluka o načinu na koji i rokovima u kojima banke izveštavaju Narodnu banku Srbije o poslovima kupovine ili prodaje, odnosno plaćanja ili naplaćivanja potraživanja i dugovanja po spoljnotrgovinskim poslovima rezidenata („Službeni glasnik RS”, broj 16/07).

Član 39.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. Ustavni osnov za donošenje Zakona

Ustavni osnov za donošenje ovog Zakona sadržan je u članu 97. tačka 6. Ustava Republike Srbije prema kojem Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, između ostalog, i jedinstveno tržište, pravni položaj privrednih subjekata; sistem obavljanja pojedinih privrednih i drugih delatnosti; monetarni, bankarski, devizni i carinski sistem; ekonomske odnose sa inostranstvom; sistem kreditnih odnosa sa inostranstvom; poreski sistem.

II. Razlozi za donošenje Zakona

Važeći Zakon o deviznom poslovanju („Službeni glasnik RS”, br. 62/06 i 31/11 – u daljem tekstu: Zakon) stupio je na snagu 17. maja 2011. godine. Cilj donošenja tog zakona bio je dalja liberalizacije tokova plaćanja i naplata u poslovanju sa inostranstvom, koja je bila uvedena osnovnom verzijom ovog zakona, usaglašavanje sa propisima koji su doneti u međuvremenu, a koji su funkcionalno povezani sa zakonom koji uređuje devizno poslovanje.

Prioritetni cilj predloženih izmena i dopuna Zakona je dalja liberalizacija kapitalnih poslova, odnosno ukidanje postojećih prepreka slobodnom kretanju kapitala. Imajući u vidu kretanja na svetskom ekonomskom tržištu, sprovedena je umerena liberalizacija, s ciljem izbegavanja potencijalnih rizika po makroekonomsku i finansijsku stabilnost Republike Srbije. U tom smislu, rezidentima – fizičkim licima je omogućeno da se zadužuju u inostranstvu na rok duži od godinu dana, rezidentima – ograncima stranih pravnih lica da se zadužuju kod nerezidenta – osnivača na rok duži od godinu dana, a bankama da uzimaju kratkoročne finansijske kredite iz inostranstva.

U oblasti tekućih poslova, liberalizovani su poslovi prebijanja dugovanja i potraživanja, po osnovu realizovanog spoljnotrgovinskog prometa robe i usluga i po osnovu kreditnih poslova sa inostranstvom, kao i poslovi prenosa potraživanja i dugovanja nastalih po osnovu realizovanog spoljnotrgovinskog prometa robe i usluga, propisivanjem blažih uslova obavljanja i proširivanjem kruga lica kojima je omogućeno obavljanje ovih poslova. Izuzetak je predviđen kada se radi o potraživanjima i dugovanjima koja su nastala po osnovu realizovanog spoljnotrgovinskog prometa robe i usluga rezidenta – javnog preduzeća i pravnog lica sa državnim kapitalom ili pravnog lica koje je u procesu restrukturiranja ili privatizacije, a koja se mogu prenositi, odnosno platiti ili naplatiti samo na osnovu ugovora, saglasnosti ili izjava zaključenih između svih učesnika u poslu, uz prethodno pribavljenu saglasnost Vlade, s ciljem zaštite kapitala navedenih kategorija rezidenata. Istovremeno, predviđeno je ukidanje obaveze banaka da izveštavaju Narodnu banku Srbije o kupovini i prodaji potraživanja i dugovanja po spoljnotrgovinskim poslovima rezidenata, jer je, tokom primene Zakona, uočeno da izveštavanje o realizaciji ovih poslova nije od značaj za izradu projekcije platnog bilansa. Kao posledica navedene liberalizacije tekućih poslova, donošenjem novih podzakonskih akata radi izvršavanja ovog zakona u propisanom roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, biće stavljene van snage Uredba o uslovima i načinu prebijanja dugovanja i potraživanja po osnovu kreditnih poslova sa inostranstvom u devizama („Službeni glasnik RS”, broj 99/11) i Uredba o uslovima i načinu prebijanja dugovanja i potraživanja po osnovu realizovanog spoljnotrgovinskog prometa robe i usluga i izveštavanju Deviznog inspektorata o prebijanju („Službeni glasnik RS”, broj 14/12), dok će danom stupanja na snagu ovog zakona biti stavljena van snage Uredba o bližim uslovima i načinu prenosa potraživanja i dugovanja nastalih po spoljnotrgovinskim poslovima rezidenata („Službeni glasnik RS”, broj 112/06) i Odluka o načinu na koji i rokovima u kojima

banke izveštavaju Narodnu banku Srbije o poslovima kupovine ili prodaje, odnosno plaćanja ili naplaćivanja potraživanja i dugovanja po spoljnotrgovinskim poslovima rezidenata („Službeni glasnik RS”, broj 16/07).

Izmene i dopune su predložene i kod garancijskih poslova, obzirom da je primena člana 26. Zakona pokazala nužnost izmene u smislu propisivanja da banke, u skladu sa propisima o bankama, mogu izdavati i pribavljati garancije, avale, jemstva i druga sredstva obezbeđenja, čime se izašlo u susret potrebama privrednih subjekata čije je obavljanje privredne delatnosti u inostranstvu u pojedinim slučajevima uslovljeno pribavljanjem bankarskih garancija po ovom osnovu, kao i privrednim subjektima koji posluju unutar međunarodnih, korporativnih sistema, ali i zahtevima bankarskog sektora.

Predloženim izmenama i dopunama Zakona dodatno je precizirano da je rezidentima omogućeno da, pored postojeće mogućnosti plaćanja, vrše i naplatu po poslovima sa hartijama od vrednosti, izuzev kada se radi o kratkoročnim hartijama od vrednosti.

Izmenama i dopunama Zakona predviđen je i nastavak procesa liberalizacije platnog prometa sa inostranstvom propisivanjem mogućnosti da rezidenti mogu da prenesu devize stranoj instituciji elektronskog novca preko koje se vrši plaćanje i naplata radi elektronskog trgovanja robom i uslugama u inostranstvu, pri čemu se sredstva rezidenata, koja se vode kod institucije elektronskog novca radi plaćanja, odnosno naplate po osnovu elektronske kupoprodaje roba i usluga, ne smatraju depozitom u smislu člana 27. stav 2. ovog zakona..

Predložena je i dalja liberalizacija poslova naplate, odnosno plaćanja i drugom nerezidentu, a ne nerezidentu kome rezident duguje, odnosno od koga rezident potražuje po tekućem ili kapitalnom poslu, propisivanjem da se isti mogu obavljati samo na osnovu ugovora, zaključenog između svih učesnika u poslu, ili na osnovu izjave rezidenta da je upoznat sa izvršenim prenosom, a danom stupanja na snagu predloženog Zakona biće stavljena van snage još jedna uredba Vlade, odnosno Uredba o bližim uslovima i načinu naplate, odnosno plaćanja i drugom nerezidentu po tekućem ili kapitalnom poslu („Službeni glasnik RS”, broj 112/06).

Jedan od razloga predlaganja izmena i dopuna Zakona je i terminološko usklađivanje definicije kreditnih poslova sa inostranstvom sa definicijom ovih poslova iz Direktive 88/361/EEZ. U tom smislu, izvršena je podela svih kreditnih poslova sa inostranstvom u devizama na finansijske i komercijalne kredite, s tim što su novom definicijom komercijalnih kredita, pored postojećih komercijalnih kredita, obuhvaćeni i robni krediti, kao i kreditni poslovi iz člana 4. Zakona.

Razlog predloženih izmena i dopuna Zakona je i potreba usklađivanja sa Zakonom o budžetskom sistemu („Službeni glasnik RS”, br. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11 i 93/12), kojim je predviđeno da se sva novčana sredstva (dinarska i devizna), korisnika javnih sredstava, koji su uključeni u konsolidovani račun trezora Republike Srbije, odnosno u konsolidovani račun trezora lokalne vlasti, vode i deponuju na konsolidovanom računu trezora Republike Srbije, odnosno trezora lokalne vlasti. Predloženim izmenama Zakona vrši se usklađivanje sa Zakonom o budžetskom sistemu i obezbeđuju potrebni zakonski uslovi da se i devizni računi korisnika javnih sredstava, koji su uključeni u konsolidovani račun trezora Republike Srbije, odnosno u konsolidovani račun trezora lokalne vlasti, vode kod Uprave za trezor.

Predloženim izmenama i dopunama Zakona izvršeno je usklađivanje sa Zakonom o poreskom postupku i poreskoj administraciji („Službeni glasnik RS”, br. 80/02, 84/02, 23/03, 70/03, 55/04, 61/05, 85/05, 62/06, 61/07, 20/09, 72/09, 53/10, 101/11, 2/12 i 93/12), imajući u vidu da danom stupanja na snagu Zakona o izmenama i dopunama Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji

(„Službeni glasnik RS”, broj 93/12), odnosno 6. oktobra 2012. godine, prestaje sa radom Devizni inspektorat obrazovan Zakonom o deviznom poslovanju („Službeni glasnik RS”, br. 62/06 i 31/11), a Poreska uprava preuzima nadležnosti Deviznog inspektorata za obavljanje poslova izdavanja i oduzimanja ovlašćenja za obavljanje menjačkih poslova, poslova izdavanja sertifikata za obavljanje menjačkih poslova i kontrole menjačkih poslova, kao i drugih poslova koji su, prema Zakonu o deviznom poslovanju („Službeni glasnik RS”, br. 62/06 i 31/11), u nadležnosti Deviznog inspektorata, zaposlene i postavljena lica Deviznog inspektorata, kao i njihov poslovni prostor, predmete, informacioni sistem, arhivu, opremu i sredstva za rad. U tom smislu, predloženim izmenama i dopunama propisuje se da Poreska uprava vrši kontrolu deviznog poslovanja rezidenata i nerezidenata i menjačkog poslovanja, shodno ovlašćenjima iz zakona kojim se uređuje poreski postupak i poreska administracija, a brišu se odredbe Zakona kojim su bili uređeni nadležnost i organizacija Deviznog inspektorata.

III. Objašnjenje osnovnih pravnih instituta i pojedinačnih rešenja u Zakonu

Članom 1. menja se član 1. stav 1. tačka 6) Zakona na taj način što se precizira da se ovim zakonom uređuju kreditni poslovi u Republici u devizama i kreditni poslovi sa inostranstvom. Stav 2. ovog člana briše se, u smislu usklađivanja sa odredbama Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji.

Članom 2. menja se član 2. tačka (1) podtačka 6) Zakona radi terminološkog usklađivanja sa Zakonom o budžetskom sistemu i propisuje se da su rezidenti i korisnici sredstava budžeta Republike Srbije, korisnici sredstava organizacija za obavezno socijalno osiguranje i korisnici sredstava budžeta lokalne vlasti, kao i drugi korisnici javnih sredstava koji su uključeni u sistem konsolidovanog računa trezora, dok se u tačkama (7) i (12) ovog člana Zakona vrši terminološko usklađivanje sa Zakonom o tržištu kapitala („Službeni glasnik RS”, broj 31/11) pozivanjem na zakon koji uređuje tržište kapitala, umesto na zakon koji uređuje tržište hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata.

Dalje, menja se član 2. tačka (21) Zakona propisivanjem da su kreditni poslovi sa inostranstvom krediti, koje odobrava banka ili strana banka, i zajmovi između rezidenata i nerezidenata, o kojima rezidenti izveštavaju Narodnu banku Srbije.

Pored toga, komercijalni krediti i zajmovi u devizama i dinarima su definisani kao kreditni poslovi sa inostranstvom koji su povezani sa spoljnotrgovinskim prometom robe i usluga i koji obuhvataju odloženo plaćanje i plaćanje unapred robe i usluga do godinu dana sa kamatom, odnosno preko godinu dana. Komercijalnim kreditom i zajmom smatra se i finansiranje odloženog plaćanja i plaćanja unapred robe i usluga koje kreditor ili zajmodavac odobrava dužniku – kupcu po spoljnotrgovinskom prometu robe i usluga tako što po nalogu kupca obavezu izmiruje neposredno prodavcu.

Finansijski krediti i zajmovi u devizama su kreditni poslovi sa inostranstvom kod kojih kreditor, odnosno zajmodavac sredstva odobrava dužniku tako što ih stavlja na raspolaganje uplatom na račun dužnika. Pod finansijskim kreditima i zajmovima podrazumevaju se i svi oblici finansiranja koje odobravaju banke, strane banke i druge strane finansijske institucije. Finansijskim kreditom smatra se i finansiranje trgovine robom ili pružanja usluga u kojoj rezident nije ugovorna strana u poslu, a koje odobrava banka.

Istovremeno se vrši se izmena i člana 2. tačka (21a) Zakona, kojom se definišu garancijski poslovi, tako što se u stavu 1. propisuje da se garancijskim poslovima smatraju poslovi izdavanja i pribavljanja garancija, avala, jemstava i drugih

sredstava obezbeđenja, koje banka obavlja u skladu sa propisima o bankama, te preciziranjem u stavu 2. novoj alineji trećoj da garancijske poslove može obavljati i rezident – pravno lice koje je Republika osnovala posebnim zakonom radi finansiranja izvoza.

Članom 3. menja se član 4. stav 1. Zakona i propisuje da se izvoz i uvoz robe ili usluga ugovoreni u devizama ili dinarima koji nisu naplaćeni, odnosno plaćeni u roku dužem od godinu dana od dana izvršenog izvoza ili uvoza, kao i roba ili usluga unapred naplaćena, odnosno plaćena u devizama ili dinarima, koja nije izvezena, odnosno uvezena u roku dužem od godinu dana od dana izvršene naplate, odnosno plaćanja smatraju se komercijalnim kreditima i zajmovima, čime će se omogućiti propisano izveštavanje i o poslovima iz člana 4. Zakona koji su ugovoreni u dinarima i koji se, u smislu ovog zakona, smatraju komercijalnim kreditima i zajmovima, te postoji obaveza izveštavanja Narodne banke Srbije o istima. Stav 2. ovog člana Zakona briše se.

Članom 4. menja se član 6. stav 1. Zakona propisivanjem da poslove prebijanja dugovanja i potraživanja po osnovu realizovanog spoljnotrgovinskog prometa robe i usluga rezidenata, koji se ne smatra komercijalnim kreditima i zajmovima, osim rezidenta – pravnog lica i preduzetnika, sada može obavljati i rezident – ogranak stranog pravnog lica, dok se stav 2. ovog člana Zakona menja tako što se navodi da Vlada propisuje način obavljanja poslova iz stava 1. ovog člana.

Istovremeno, menja se stav 3. ovog člana tako što se propisuje da banka, rezident – pravno lice, preduzetnik i ogranak stranog pravnog lica mogu izvršiti prebijanje dugovanja ili potraživanja po osnovu kreditnih poslova sa inostranstvom u devizama sa potraživanjem ili dugovanjem po osnovu tih poslova, realizovanog spoljnotrgovinskog prometa robe i usluga, kao i po osnovu direktnih investicija i ulaganja u nepokretnosti iz čl. 11. i 12. ovog zakona, na način koji propiše Narodna banka Srbije, a st. 4. i 5. se brišu.

Članom 5. menja se član 7. stav 1. Zakona propisivanjem da poslove prenosa, odnosno plaćanja ili naplate potraživanja i dugovanja koja su nastala po osnovu realizovanog spoljnotrgovinskog prometa robe i usluga rezidenata, koji se ne smatra komercijalnim kreditom i zajmom, mogu obavljati i nerezidenti.

Izmenjenim stavom 2. propisuje se da se poslovi iz stava 1. ovog člana mogu vršiti samo na osnovu ugovora zaključenog između prenosioca i primaoca potraživanja i dugovanja, uz obavezu prenosioca da dužnika, odnosno poverioca iz osnovnog posla obavesti o izvršenom prenosu, dok se novim stavom 3. propisuju podaci koje ugovor naročito sadrži.

Istovremeno, vrši se i dopuna člana 7. novim stavom 4. kojim je propisano da potraživanja i dugovanja koja su nastala po osnovu realizovanog spoljnotrgovinskog prometa robe i usluga rezidenta – javnog preduzeća i pravnog lica sa državnim kapitalom ili pravnog lica koje je u procesu restrukturiranja ili privatizacije mogu se prenositi, odnosno platiti ili naplatiti samo na osnovu ugovora, saglasnosti ili izjava zaključenih između svih učesnika u poslu, uz prethodno pribavljenu saglasnost Vlade, osim potraživanja i dugovanja rezidenta - pravnog lica koje je Republika osnovala posebnim zakonom radi finansiranja izvoza.

Dosadašnji st. 3, 4. i 5. se brišu.

U članu 6. briše se član 8a Zakona.

U članu 7. briše se član 9. Zakona.

Članom 8. dodaje se član 11a kojim se uređuju plaćanje i naplata radi kupovine i prodaje udela koje se ne smatra direktnom investicijom tako što se

propisuje da rezidenti – pravna lica, preduzetnici i fizička lica mogu vršiti plaćanje i naplatu radi kupovine i prodaje u inostranstvu udela u kapitalu stranog pravnog lica koje se ne smatra direktnom investicijom, kao i da nerezidenti mogu vršiti plaćanje i naplatu radi kupovine i prodaje udela u kapitalu rezidenta pravnog lica koje se ne smatra direktnom investicijom, u skladu sa zakonom koji uređuje privredna društva.

U članu 9. briše se stav 2. člana 12. Zakona.

Članom 10. vrši se dodatno preciziranje u članu 13. Zakona propisivanjem da rezidenti - pravna lica, preduzetnici i fizička lica mogu vršiti i naplatu po osnovu prodaje kada se radi o poslovima sa hartijama od vrednosti propisanim ovim članom Zakona.

Članom 11. menja se član 14. stav 1. Zakona u smislu terminološkog usklađivanja sa Zakonom o tržištu kapitala, pa se propisuje da nerezidenti mogu vršiti plaćanje radi kupovine i naplatu radi prodaje u Republici dugoročnih dužničkih kao i vlasničkih hartija od vrednosti, u skladu sa zakonom koji uređuje tržište kapitala.

Članom 12. dodatno se precizira član 15. stav 1. Zakona tako što se propisuje da Narodna banka Srbije i banke, pod uslovima i na način koji propiše Narodna banka Srbije, pored plaćanja radi kupovine mogu vršiti i naplatu radi prodaje stranih kratkoročnih hartija od vrednosti na stranom i domaćem tržištu.

Članom 13. vrši se dopuna člana 17. novim stavom 2, kojim je propisano da rezidenti - pravna lica, preduzetnici i fizička lica mogu vršiti plaćanje i naplatu po osnovu ulaganja u inostrane investicione fondove posredstvom rezidenata - investicionih fondova i investicionih društava u smislu zakona kojim se uređuje tržište kapitala i investicioni fondovi, a dosadašnji stav 2. postaje stav 3.

Naime, kako je Zakonom o tržištu kapitala uvedena mogućnost da pored investicionih društava i društva za upravljanje investicionim fondovima pružaju usluge upravljanja portfoliom za individualne klijente, a u skladu sa ugovorom o upravljanju portfoliom, neophodno je predvideti u ovom članu Zakona mogućnost ulaganja od strane rezidenata posredstvom domaćih društava za upravljanje investicionim fondovima i investicionih društava u inostrane investicione fondove.

U članu 14. menjaju se odredbe člana 18. Zakona i propisuje da se kreditni poslovi iz člana 2. tačka (21) st. 2. i 3, stav 4. alineje prva i treća i stav 5. ovog zakona zaključuju u pismenom obliku.

Izmenjenim stavom 2. precizirano je da kredite i zajmove u dinarima iz člana 2. tačka (21) stav 6. ovog zakona banci, rezidentu – pravnom licu i preduzetniku mogu odobravati samo međunarodne finansijske organizacije i razvojne banke ili finansijske institucije čiji su osnivači strane države, i to pod uslovima i na način koji propiše Narodna banka Srbije. Kredite u dinarima nerezidentima mogu odobravati samo banke, i to pod uslovima i na način koji propiše Narodna banka Srbije.

Istovremeno, radi terminološkog usklađivanja s predloženom definicijom kreditnih poslova sa inostranstvom, propisuje se da banka može učestvovati u sindiciranom komercijalnom kreditu ili zajmu koji se odobrava rezidentu ili nerezidentu za finansiranje odloženog plaćanja i plaćanja unapred po spoljnotrgovinskom prometu robe i usluga, kupovati potraživanje od nerezidenta - učesnika u takvom sindiciranom kreditu i prodavati nerezidentu svoje potraživanje po ovom osnovu.

Dalje, propisuje se da banka, rezident – pravno lice, preduzetnik i fizičko lice mogu zaključivati druge poslove koji imaju obeležja kreditnih poslova sa inostranstvom iz člana 2. tačka (21) stav 4. alineja četvrta ovog zakona u skladu sa propisom Narodne banke Srbije donetim na osnovu člana 24. ovog zakona.

Najzad, u pravcu dalje liberalizacije deviznih poslova, izmenama člana 18. Zakona omogućava se rezidentima – fizičkim licima da iz inostranstva uzimaju kredite i zajmove sa rokom otplate dužim od godinu dana, koji se koriste uplatom sredstava na račun tog rezidenta kod banke, čime se ukida važećim zakonom postojeće ograničenje u obavljanju kreditnih poslova sa inostranstvom za rezidente – fizička lica, a takve kredite i zajmove može uzimati i rezident -ogranak stranog pravnog lica od nerezidenta – osnivača.

Briše se stav 14.

Članom 15. menja se član 20. Zakona kojim se propisuje da banke, odnosno rezidenti, osim rezidenata – fizičkih lica, i nerezidenti mogu prenositi, odnosno platiti ili naplatiti potraživanja i dugovanja koja su nastala po osnovu kreditnog posla sa inostranstvom, dok je izmenjenim stavom 2. propisano da se poslovi iz stava 1. ovog člana Zakona mogu obavljati samo na osnovu ugovora zaključenog između prenosioca i primaoca potraživanja i dugovanja, uz obavezu prenosioca da dužnika, odnosno poverioca iz osnovnog posla obavesti o izvršenom prenosu.

Novim stavom 3. propisuje se da ugovor iz stava 2. ovog člana naročito sadrži identifikacione podatke o ugovornim stranama, podatke o osnovu po kom su nastala potraživanja i dugovanja koja su predmet prenosa i podatke o valuti i iznosu potraživanja i dugovanja koji su predmet prenosa.

Novim stavom 4. propisano je da potraživanja i dugovanja koja su nastala po osnovu kreditnog posla sa inostranstvom rezidenta – javnog preduzeća i pravnog lica sa državnim kapitalom ili pravnog lica koje je u procesu restrukturiranja ili privatizacije mogu se prenositi, odnosno platiti ili naplatiti samo na osnovu ugovora, saglasnosti ili izjava zaključenih između svih učesnika u poslu, uz prethodno pribavljenu saglasnost Vlade, osim potraživanja i dugovanja rezidenta - pravnog lica koje je Republika osnovala posebnim zakonom radi finansiranja izvoza.

Dosadašnji stav 3. briše se.

Članom 16. menja se član 23. st. 1. i 2. Zakona u smislu dalje liberalizacije kapitalnih poslova propisivanjem da rezidenti – pravna lica mogu nerezidentima odobravati finansijske zajmove, kao i davati jemstva i druga sredstva obezbeđenja po kreditnim poslovima između dva nerezidenta u inostranstvu, pod uslovom da je nerezident – dužnik po kreditnom poslu u većinskom vlasništvu rezidenta, dok je ukinut uslov iz važećeg zakona da se navedeni finansijski zajam može odobriti samo ukoliko se isti odobrava iz dobiti koju rezident ostvari poslovanjem u inostranstvu, uz ograničenje iz novog stava 3, kojim se dopunjuje član 23. Zakona, a kojim je propisano da poslove iz st. 1. i 2. ovog člana rezident – javno preduzeće i pravno lice sa državnim kapitalom ili pravno lice koje je u procesu restrukturiranja ili privatizacije može obavljati samo na osnovu saglasnosti Vlade.

Članom 17. menja se član 24. Zakona i propisuje da Narodna banka Srbije propisuje način, rokove i obrasce izveštavanje o kreditnim poslovima sa inostranstvom, umesto, u važećem zakonu navedeno, evidentiranje kreditnih poslova.

Članom 18. menja se član 26. stav 1. Zakona i propisuje da banka, u skladu sa propisima o bankama, izdaje i pribavlja garancije, avale, jemstva i druga sredstva obezbeđenja, a stav 2. briše se.

U dosadašnjem stavu 3, koji postaje stav 2. vrši se preciziranje odredbe kojom je propisano da banka ne može pribavljati garancije i jemstva od nerezidenata po potraživanjima u Republici, koja su nastala po osnovu inostranih kredita za koje je država preuzela obavezu otplate prema inostranstvu.

Dodaje se novi stav 3. kojim se propisuje da rezident – pravno lice, koje je Republika osnovala posebnim zakonom radi finansiranja izvoza, može obavljati garancijske poslove u skladu sa tim posebnim zakonom.

Članom 19. briše se član 31a Zakona.

Članom 20. vrši se nastavak procesa liberalizacije tokova plaćanja i naplata u poslovanju sa inostranstvom dopunom člana 32. Zakona novim st. 2. i 3. kojim se propisuje da rezidenti mogu obavljati platni promet i preko strane institucije kojoj se prenose devize radi plaćanja i naplate po osnovu elektronske kupoprodaje roba i usluga u inostranstvu, kao i da se sredstva rezidenata, koja se vode kod strane institucije elektronskog novca radi plaćanja, odnosno naplate po osnovu elektronske kupoprodaje roba i usluga, ne smatraju depozitom u smislu člana 27. stav 2. ovog zakona. Ovom dopunom omogućava se rezidentima da vrše platni promet preko stranih institucija, kojoj se devizna sredstva prenose radi plaćanja i naplate po osnovu elektronskog trgovanja, odnosno kupovine i prodaje robom i uslugama.

Dosadašnji stav 2. postaje stav 4.

Osim navedenog, dosadašnjim stavom 3, koji postaje stav 5, propisuje se da se platni promet po finansijskim i subordiniranim kreditima i zajmovima u devizama, kreditima i zajmovima koje od nerezidenta uzimaju rezidenti - fizička lica i ogranci stranih pravnih lica, kao i po kreditima i zajmovima u dinarima koji se rezidentima odobravaju u skladu sa članom 18. stav 2. ovog zakona, može vršiti samo ukoliko su rezidenti o tim poslovima prethodno izvestili Narodnu banku Srbije u skladu sa ovim zakonom, dok je novim stavom 6. propisano da se pod istim uslovima vrši i platni promet po komercijalnim kreditima i zajmovima u devizama i dinarima za finansiranje odloženog plaćanja i plaćanja unapred robe i usluga koje kreditor ili zajmodavac odobrava dužniku – kupcu po spoljnotrgovinskom prometu robe i usluga tako što po nalogu kupca obavezu izmiruje neposredno prodavcu.

Dosadašnji stav 4, koji postaje stav 7. menja se i propisuje da se platni promet po ostalim kreditnim poslovima sa inostranstvom može vršiti i bez prethodnog izveštavanja Narodne banke Srbije o tim poslovima.

Dosadašnji stav 5. postaje stav 8.

Članom 21. menja se član 33. st. 3, 4, 5. i 6. Zakona propisivanjem da se poslovi iz st. 1. i 2. ovog člana mogu vršiti samo na osnovu ugovora zaključenog između svih učesnika u poslu ili izjave rezidenta da je obavešten o izvršenom prenosu.

Obzirom da izmenom ove odredbe prestaje potreba za primenom Uredbe o bližim uslovima i načinu naplate, odnosno plaćanja i drugom nerezidentu po tekućem ili kapitalnom poslu, koja se stavlja van snage danom stupanja na snagu ovog zakona, propisuje se koje podatke ugovor, odnosno izjava rezidenta naročito sadrži.

Rezident – javno preduzeće i pravno lice sa državnim kapitalom ili pravno lice koje je u procesu restrukturiranja ili privatizacije može izvršiti naplatu, odnosno plaćanje i drugom nerezidentu po poslovima iz st. 1. i 2. ovog člana samo na osnovu ugovora, saglasnosti ili izjava zaključenih između svih učesnika u poslu, uz prethodno pribavljenu saglasnost Vlade, osim ako je u pitanju rezident - pravno lice koje je Republika osnovala posebnim zakonom radi finansiranja izvoza.

Rezidenti imaju obavezu izveštavanja Narodne banke Srbije o promenama po kreditnim poslovima sa inostranstvom određenim u članu 33. st. 1. i 2. ovog zakona.

Članom 22. vrši se izmena člana 34. stav 2. dodavanjem osnova po kojima se plaćanje, naplaćivanje i prenos u Republici mogu vršiti i u devizama po osnovu garancijskih poslova iz člana 26. ovog zakona, po osnovnom poslu koji se vrši u

devizama, kao i po osnovu uplate zarada rezidentima – fizičkim licima koji su upućeni na privremeni rad u inostranstvo po osnovu ugovora o izvođenju investicionih radova u inostranstvu.

Dalje, vrši se terminološko usklađivanje u stavu 4. tako što se propisuje da banka može po nalogu nerezidenta – kupca robe ili usluge kome odobrava komercijalni kredit za finansiranje odloženog plaćanja i plaćanja unapred robe i usluga, vršiti u Republici plaćanje u devizama rezidentu – prodavcu te robe ili pružaocu usluge u spoljnotrgovinskom prometu, a stavom 5. propisuje se da se plaćanje, naplaćivanje i prenos u Republici mogu vršiti i u devizama po poslovima koji su uređeni zakonima koji uređuju tržište kapitala i osiguranje depozita, kao i u drugim slučajevima propisanim zakonom.

Dalje, posle stava 5. dodaje se nov stav 6. kojim je propisano da se plaćanje, naplaćivanje i prenos u Republici mogu se vršiti i u devizama i u drugim slučajevima propisanim zakonom.

Izmenom dosadašnjeg stava 6, koji postaje stav 7, omogućava se da se prenos u Republici vrši i u devizama i po osnovu prenosa deviza na devizni račun člana porodice kod banke u Republici, uz dokaz da je u pitanju srodnik do trećeg stepena srodstva.

Dosadašnji st. 7. i 8. postaju st. 8. i 9.

Članom 23. menja se član 35. stav 2. Zakona i propisuje da rezident – pravno lice, ogranak stranog pravnog lica i preduzetnik drži devize na deviznom računu kod banke ili ih prodaje banci.

Članom 24. menja se član 36. stav 1. Zakona i propisuje da rezidenti - korisnici sredstava budžeta Republike Srbije, korisnici sredstava organizacija za obavezno socijalno osiguranje i korisnici sredstava budžeta lokalne vlasti, kao i drugi korisnici javnih sredstava koji su uključeni u sistem konsolidovanog računa trezora, devizne račune vode kod Uprave za trezor u okviru sistema konsolidovanog računa trezora koji se vodi kod Narodne banke Srbije, osim ako posebnim zakonom ili međunarodnim ugovorom nije drukčije propisano, a devize i efektivni strani novac koji ostvare u svom poslovanju mogu da prodaju Narodnoj banci Srbije.

Istovremeno, vrši se dopuna člana 36. Zakona novim stavom 3, kojim se predviđa da Narodna banka Srbije propisuje način obavljanja poslova između Narodne banke Srbije i Uprave za trezor koji se obavljaju preko sistema konsolidovanog računa trezora.

Čl. 25. i 26. izmenjene su odredbe člana 39. i 39a Zakona koji uređuje obavljanje menjačkih poslova u Republici.

Izmenjenim članom 39. Zakona propisano je da se menjačkim poslovima, osim banaka i rezidenata – pravnih lica i preduzetnika koji imaju obavezu pribavljanja ovlašćenja za obavljanje menjačkih poslova i koji se ovim poslovima mogu baviti shodno važećem zakonu, menjačkim poslovima može baviti i rezident – privredni subjekt koji ove poslove obavlja na osnovu posebnog zakona kojim se uređuje njegova delatnost, čime bi se omogućilo pružanje usluge menjačkih poslova na širem području Republike Srbije, odnosno i u krajevima u kojima je prisustvo ostalih lica koja se mogu baviti menjačkim poslovima izuzetno retko.

Istovremeno, čl. 39. i 39a Zakona usklađuju se sa odredbama Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji, kojim je propisano da Poreska uprava preuzima nadležnosti Deviznog inspektorata za obavljanje poslova izdavanja i oduzimanja ovlašćenja za obavljanje menjačkih poslova, poslova izdavanja sertifikata za obavljanje menjačkih poslova i kontrole menjačkih poslova, kao i drugih poslova koji su, prema Zakonu o deviznom poslovanju („Službeni glasnik RS”, br.

62/06 i 31/11), u nadležnosti Deviznog inspektorata, kao i da danom stupanja na snagu Zakona o izmenama i dopunama Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji („Službeni glasnik RS”, broj 93/12), odnosno 6. oktobra 2012. godine, prestaje da važi Uredba o bližim uslovima i načinu vršenja kontrole menjačkih poslova („Službeni glasnik RS”, broj 7/12).

Čl. 27. i 28. se, takođe, vrši usklađivanje sa odredbama Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji, tako što se menjaju čl. 44. i 46. Zakona i propisuje da Poreska uprava vrši kontrolu deviznog poslovanja rezidenata i nerezidenata i menjačkog poslovanja, kao i banaka i drugih finansijskih organizacija, ako su sa rezidentima i nerezidentima povezani imovinskim, upravljačkim i poslovnim odnosima.

Istovremeno, član 46. Zakona dopunjuje se novim stavom, kojim je predviđeno da poreski inspektor u toku kontrole može, uz izdavanje potvrde, privremeno oduzeti devize, efektivni strani novac, čekove, hartije od vrednosti, dinare, predmete, isprave i dokumentaciju, ako postoji osnovana sumnja da su upotrebljeni ili bili namenjeni ili nastali izvršenjem krivičnog dela ili prekršaja.

Članom 29. dodaje se član 49a kojim se predviđa da Narodna banka Srbije utvrđuje autentičnost efektivnog stranog novca (stranih novčanica i kovanog novca), ako postoji sumnja u njihovu autentičnost, propisuje način postupanja sa efektivnim stranim novcem za koji postoji sumnja da je falsifikovan i propisuje obeležja na osnovu kojih se utvrđuje sličnost medalja i žetona stranom kovanom novcu – evru. Istovremeno, članom 49a Zakona propisana je zabrana izrade, prodaje, uvoza i distribucije, radi prodaje ili u ostale komercijalne svrhe, medalja i žetona koji nalikuju stranom kovanom novcu - evru.

Članom 30. naziv glave IX. DEVIZNI INSPEKTORAT, naziv odeljka: „Nadležnost i organizacija” i čl. 50, 51, 52, 52a i 53. brišu se, radi usklađivanja sa odredbama Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji, kojim je propisano da Poreska uprava preuzima nadležnosti Deviznog inspektorata za obavljanje poslova izdavanja i oduzimanja ovlašćenja za obavljanje menjačkih poslova, poslova izdavanja sertifikata za obavljanje menjačkih poslova i kontrole menjačkih poslova, kao i drugih poslova koji su, prema Zakonu o deviznom poslovanju („Službeni glasnik RS”, br. 62/06 i 31/11), u nadležnosti Deviznog inspektorata, posebno imajući u vidu da danom stupanja na snagu Zakona o izmenama i dopunama Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji („Službeni glasnik RS”, broj 93/12), odnosno 6. oktobra 2012. godine, prestaje sa radom Devizni inspektorat obrazovan Zakonom o deviznom poslovanju („Službeni glasnik RS”, br. 62/06 i 31/11) i prestaje da važi Uredba o bližim uslovima i načinu vršenja kontrole deviznog poslovanja rezidenata i nerezidenata („Službeni glasnik RS”, br. 112/06, 39/10 i 15/12).

Članom 31. menja se član 55. Zakona i propisuje da su organi kontrole dužni da devize, efektivni strani novac, čekove i hartije od vrednosti, koje su privremeno oduzeli zbog osnovane sumnje da je izvršeno krivično delo ili prekršaj, deponuju na namenski račun Poreske uprave koji se vodi kod Narodne banke Srbije ili u ostavu kod Narodne banke Srbije, a dinare – na namenski račun Poreske uprave koji se vodi kod ministarstva nadležnog za poslove finansija.

Članom 32. menja se član 57. stav 1. Zakona tako što se propisuje kazna za krivično delo kupovine od fizičkih lica ili prodaje tim licima efektivnog stranog novca i čekova koji glase na stranu valutu bez ovlašćenja Poreske uprave.

Čl. 33. – 36. menjaju se kaznene odredbe u smislu njihovog usklađivanja sa izmenama materijalnih odredaba.

Članom 37. uređeno je donošenje propisa za izvršenje ovog zakona, odnosno primena podzakonskih akata. Propisi iz čl. 4, 17, 18, 24. i 29. ovog zakona doneće se

u roku od šest meseci od dana njegovog stupanja na snagu. Do početka primene novih propisa primenjivaće se propisi doneti na osnovu Zakona, osim onih odredaba koje su u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

Članom 38. propisano je da danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju da važe Uredba o bližim uslovima i načinu prenosa potraživanja i dugovanja nastalih po spoljnotrgovinskim poslovima rezidenata („Službeni glasnik RS”, broj 112/06), Uredba o bližim uslovima i načinu naplate, odnosno plaćanja i drugom nerezidentu po tekućem ili kapitalnom poslu („Službeni glasnik RS”, broj 112/06) i Odluka o načinu na koji i rokovima u kojima banke izveštavaju Narodnu banku Srbije o poslovima kupovine ili prodaje, odnosno plaćanja ili naplaćivanja potraživanja i dugovanja po spoljnotrgovinskim poslovima rezidenata („Službeni glasnik RS”, broj 16/07).

Članom 39. uređuje se stupanje na snagu ovog zakona.

IV. Analiza efekata Zakona

- Određenje problema koje ovaj zakon treba da reši

Važeći Zakon o deviznom poslovanju („Službeni glasnik RS”, br. 62/06 i 31/11) stupio je na snagu 17. maja 2011. godine (u daljem tekstu: Zakon). Cilj donošenja tog zakona bio je nastavak procesa liberalizacije tokova plaćanja i naplata u poslovanju sa inostranstvom koja je bila uvedena prethodno važećim zakonom, kao i usaglašavanje sa propisima koji su doneti u međuvremenu, a koji su funkcionalno povezani sa zakonom koji uređuje devizno poslovanje.

Prioritetni cilj predloženih izmena i dopuna Zakona je dalja liberalizacija kretanja kapitala i smanjivanje administrativnih troškova privredi i građanima.

Izmene Zakona sačinjene su i u skladu sa odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. Ovim Sporazumom, u delu kojim je regulisano kretanje radnika, poslovno nastanjanje, pružanje usluga i kapital, predviđeno je da se mogu urediti poslovno nastanjanje i poslovanje privrednih društava i državljana na svojoj teritoriji, ako se tim propisima privredna društva i državljani drugih strana ne diskriminišu u poređenju sa njihovim privrednim društvima i državljanima. Članom 54. Sporazuma u pogledu finansijskih usluga predviđeno je da nijednoj strani neće biti uskraćeno pravo da iz opreza preduzima mere, uključujući mere za zaštitu ulagača, deponenata, osiguranika ili lica prema kojima pružalac finansijskih usluga ima fiducijarnu obavezu, ili da obezbedi integritet i stabilnost finansijskog sistema, ali da ove mere ne smeju da se koriste kao sredstvo za izbegavanje obaveza koje je strana preuzela ovim sporazumom.

Odredbe člana 63. Sporazuma koje glase: „U pogledu transakcija na kapitalnom i finansijskom računu bilansa plaćanja od stupanja na snagu ovog Sporazuma, strane će obezbediti slobodno kretanje kapitala koje se tiče kredita za komercijalne transakcije ili pružanje usluga u kojima učestvuje lice koja ima prebivalište u jednoj od strana i finansijske zajmove i kredite, s rokom dospeća dužim od godinu dana”; i „Zajednica i Srbija će takođe osigurati, nakon četiri godine od stupanja na snagu ovoga Sporazuma, slobodno kretanje kapitala koje se odnosi na portfolio investicije i finansijske zajmove i kredite s rokom dospeća kraćim od godinu dana” opredelile su stepen liberalizacije ovog zakona.

Ovim zakonom su predložene mere koje će imati pozitivan uticaj u dužem vremenskom periodu na ekonomsku aktivnost u zemlji.

Pri izradi ovog zakona analizirano je i stanje u periodu od 2009. godine u zemlji, koje karakteriše pad privredne aktivnosti i smanjenje tražnje. Pad izvozne aktivnosti domaćih privrednih društava uzrokovan je smanjenom tražnjom za proizvodima iz Srbije, kao posledica recesije u razvijenom svetu. S druge strane,

domaća tražnja je pala usled velikog pada priliva kapitala iz inostranstva, koji je, preko kredita i privatizacije, bio glavni izvor finansiranja potrošnje u Srbiji pre početka svetske finansijske krize.

Pre udara krize Srbija je imala uravnotežen platni bilans (odnosno povremeno suficit), koji je bio rezultat velikog tekućeg deficita. Međutim, zbog niske domaće tražnje (finalne i investicione potrošnje), obim ekonomskih odnosa sa inostranstvom je bitno smanjen, a deficit tekućeg računa veoma nizak, sa tendencijom daljeg smanjivanja.

- Ciljevi koji se postižu njegovim donošenjem

Ovaj zakon predviđa bitno smanjivanje administrativnih troškova privredi i građanima kroz ukidanje administrativnih procedura, s ciljem da se ovim subjektima olakša poslovanje i obavljanje platnih transakcija u poslovanju sa inostranstvom.

Rezidentima - fizičkim licima i ograncima stranih pravnih lica je omogućeno da se kreditno zadužuju u inostranstvu na period duži od godinu dana, kao značajan pomak u daljoj liberalizaciji kretanja kapitala, posebno kada se radi o fizičkim licima kojima do sada nije bilo dozvoljeno zaključivanje kreditnih poslova sa inostranstvom.

Pored toga, smanjene su administrativne procedure i troškovi kada se radi o kreditnim poslovima sa inostranstvom, o kojima će se, umesto dosadašnjeg evidentiranja, Narodna banke Srbije izveštavati jednostavnijom procedurom.

Izmenama i dopunama Zakona predviđeno je da mogućnost prebijanja dugovanja i potraživanja po realizovanom spoljnotrgovinskom prometu robe i usluga imaju i rezidenti – ogranci stranih pravnih lica, kojima do sada nije bilo omogućeno obavljanje ovih poslova. Imajući u vidu rezidentni status ovih subjekata, propisivanje mogućnosti prebijanja dugovanja i potraživanja po realizovanom spoljnotrgovinskom prometu robe i usluga olakšaće rezidentima – ograncima stranih pravnih lica izmirivanje obaveza koje imaju posebno prema nerezidentima – matičnim kompanijama bez izlaganja dodatnim troškovima, što je od posebnog značaja kod realizacije ratifikovanih međunarodnih ugovora o razvojnim, investicnim projektima, u čiju realizaciju je uključeno više stranih izvođača i podizvođača, kao i njihovi ogranci, osnovani u Republici Srbiji.

Poslovi prenosa, odnosno plaćanja ili naplate potraživanja i dugovanja nastalih po realizovanom spoljnotrgovinskom prometu robe i usluge do sada su se mogli obavljati samo na osnovu ugovora zaključenog između svih učesnika u poslu u pismenoj formi.

Izmenom je predviđeno da ugovor mora biti zaključen između prenosioca i primaoca potraživanja i dugovanja nastalih po realizovanom spoljnotrgovinskom prometu robe i usluge, bez obaveze da i treća strana bude potpisnik ugovora, ali uz obavezu prenosioca da dužnika, odnosno poverioca iz osnovnog posla obavesti o izvršenom prenosu.

Takođe, predviđa se da, pod istim uslovima, ove poslove mogu obavljati i nerezidenti, a banke ubuduće neće imati obavezu izveštavanja Narodne banke Srbije o ovim poslovima. Liberalizacijom uslova za obavljanje poslova prenosa, odnosno plaćanja ili naplate potraživanja i dugovanja nastalih po realizovanom spoljnotrgovinskom prometu robe i usluge rezidentima se omogućava da na lakši i brži način dođu do obrtnih sredstava i pozitivno utiče na bilans izvoznika, kroz onemogućavanje gubitaka po osnovu nenaplate izvoza robe i usluga, čime se povećava izvozni potencijal domaće privrede na međunarodnom tržištu.

Rezidentima – pravnim licima su ublaženi uslovi pod kojima mogu odobravati finansijske kredite nerezidentima ukidanjem uslova da odobrena kreditna sredstva mogu biti isključivo iz dobiti ostvarene poslovanjem rezidenta u inostranstvu, s ciljem

da se stvore povoljniji uslovi za jačanje privredne aktivnosti rezidenata – pravnih lica u inostranstvu i plasman domaćih proizvoda i usluga na stranim tržištima.

Izmenama i dopunama Zakona predviđeno je da banke mogu, u skladu sa propisima o bankama i ovim zakonom, izdavati i pribavljati garancije, avale, jemstva i druga sredstva obezbeđenja. Ovakvom formulacijom bankama se omogućava da obavljaju garancijske poslove u skladu sa odredbama posebnog zakona, kojim je uređena njihova delatnost, obzirom da potrebe privrednih subjekata, kao i evolutivan i dinamičan način privrednog i bankarskog poslovanja uzrokuje pojavu novih oblika garancija i drugih sredstava obezbeđenja koji su, kao oblik delatnosti banke, predmet uređenja Zakona o bankama („Službeni glasnik RS”, br. 107/05 i 91/10) i podzakonskih akata, donetih na osnovu ovog zakona.

Izmenama i dopunama Zakona predviđeno je da rezidenti mogu obavljati platni promet i preko strane institucije radi elektronskog trgovanja robom i uslugama, čime se povećava efikasnost platnih transakcija sa inostranstvom i smanjuju troškovi koje građani i privreda sada imaju prilikom kupovine roba i usluga u inostranstvu. Istovremeno, time se povećava konkurentnost i mogućnost plasmana domaćih proizvoda na stranim tržištima, posebno kada se radi o preduzetnicima i malim i srednjim preduzećima.

Osim navedenog, izmenama i dopunama su pojednostavljeni uslovi za obavljanje poslova naplate, odnosno plaćanja i drugom nerezidentu, propisivanjem da se isti mogu obavljati samo na osnovu ugovora zaključenog između svih učesnika u poslu ili izjave rezidenta da je upoznat sa izvršenim prenosom, čime će se doprineti bržoj i jednostavnijoj naplati potraživanja, odnosno izmirivanju obaveza nastalih u obavljanju tekućih i kapitalnih poslova rezidenata.

Radi usklađivanja sa Zakonom o budžetskom sistemu („Službeni glasnik RS”, br. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11 i 93/12), izmenama i dopunama Zakona obezbeđuju se potrebni zakonski uslovi da se i devizni računi korisnika javnih sredstava, koji su uključeni u konsolidovani račun trezora Republike Srbije, odnosno u konsolidovani račun trezora lokalne vlasti, vode kod Uprave za trezor.

Izmene i dopune Zakona imaju za cilj i usklađivanje sa odredbama Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji („Službeni glasnik RS”, br. 80/02, 84/02, 23/03, 70/03, 55/04, 61/05, 85/05, 62/06, 61/07, 20/09, 72/09, 53/10, 101/11, 2/12 i 93/12), kojim je propisano da danom stupanja na snagu Zakona o izmenama i dopunama Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji („Službeni glasnik RS”, broj 93/12), odnosno 6. oktobra 2012. godine, prestaje sa radom Devizni inspektorat obrazovan Zakonom o deviznom poslovanju („Službeni glasnik RS”, br. 62/06 i 31/11), a Poreska uprava preuzima nadležnosti Deviznog inspektorata za obavljanje poslova izdavanja i oduzimanja ovlašćenja za obavljanje menjačkih poslova, poslova izdavanja sertifikata za obavljanje menjačkih poslova i kontrole menjačkih poslova, kao i drugih poslova koji su, prema Zakonu o deviznom poslovanju („Službeni glasnik RS”, br. 62/06 i 31/11), u nadležnosti Deviznog inspektorata, zaposlene i postavljena lica Deviznog inspektorata, kao i njihov poslovni prostor, predmete, informacioni sistem, arhivu, opremu i sredstva za rad. U tom smislu, bilo je neophodno izmeniti i dopuniti odredbe Zakona kojima se uređuju uslovi za obavljanje menjačkog poslovanja, kao i odredbi kojima se uređuje nadležnost u vršenju kontrole deviznog poslovanja rezidenata i nerezidenata, dok su iz Zakona brisane odredbe koje su uređivale nadležnost i organizaciju Deviznog inspektorata.

- Koje su druge mogućnosti za rešavanje problema?

Prilikom izrade ovog zakona zakonodavac nije bio u mogućnosti da razmatra druga rešenja s obzirom na to da su Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju date

smernice za liberalizaciju kapitalnih i tekućih transakcija. Sporazumom je procenjeno da je potrebno vreme od četiri godine kako bi se uspostavila održiva makroekonomska stabilnost i ispunili preduslovi za neutralisanje potencijalnih negativnih efekata liberalizacije tokova kratkoročnog kapitala.

- Zašto je donošenje akta najbolje za rešavanje problema?

Obzirom da se predložene izmene odnose na materiju koja se isključivo reguliše zakonom, nije bilo mogućnosti za rešavanje problema na drugi način.

- Na koga će i kako najverovatnije uticati rešenja u Zakonu?

Ovaj zakon će imati pozitivan uticaj na privredna društva kroz stvaranje uslova za stabilnije i sigurnije poslovanje i omogućiti rasterećenje poslovnih bilansa radi daljeg ulaganja slobodnih sredstava, dok će ukidanje dosadašnjih administrativnih procedura, troškova i podzakonskih akata, za čijim važenjem prestaje potreba, olakšati njihovo poslovanje.

Istovremeno, očekuje se da predložene izmene i dopune omoguće veći priliv stranog kapitala i lakše investiranje iz inostranstva.

-Koji su troškovi koje će primena Zakona izazvati građanima i privredi posebno malim i srednjim preduzećima

Donošenje novog zakona neće nametnuti nove troškove građanima i privredi, već će stvoriti mogućnost da se oni smanje, s obzirom na očekivanu pojavu novih učesnika na tržištu i samim tim povećanu konkurenciju, ali i na očekivani pozitivni efekat od povećanja likvidnosti privrednih subjekata.

- Da li su zainteresovane strane imale priliku da iznesu svoje stavove o Nacrtu zakona?

Nacrt zakona je bio predmet javne rasprave, koja je održana u periodu od 17. do 23. oktobra 2012. godine, dok su u toku izrade Nacrta zakona sprovedene brojne konsultacije sa stručnjacima iz oblasti koju zakon uređuje.

Nacrt zakona je bio javno dostupan na sajtu ministarstva nadležnog za poslove finansija i privrede, kao i na više sajtova koji se bave finansijama u Srbiji. U periodu od 17. do 23. oktobra 2012. godine svi zainteresovani su mogli da dostave svoje komentare.

Pored toga, sa zainteresovanim stranama su održane dve javne rasprave, u organizaciji Centra za razvoj interneta i Ministarstva finansija i privrede. Nacrt zakona je blagovremeno bio dostupan svim učesnicima javnih rasprava sa ciljem da im se omogući dovoljno vremena da analiziraju predložna rešenja.

Dana 18. oktobra 2012. godine, u organizaciji Centra za razvoj interneta, Beograd, održana je javna rasprava sa predstavnicima internet zajednice. U toku javne rasprave, na kojoj su, osim predstavnika Ministarstva finansija i privrede, učestvovali i predstavnici Ministarstva spoljne i unutrašnje trgovine i telekomunikacija i Uprave za digitalnu agendu, svim učesnicima su, u vidu prezentacije, predstavljena nova rešenja predviđena Nacrtom, nakon čega su učesnici aktivno diskutovali. Tokom rasprave, učesnici su se osvrnuli na iskustva i praksu drugih zemalja u obavljanju platnog prometa i preko institucija elektronskog novca i izrazili zadovoljstvo što će se ovim zakonom stvoriti pravni osnov plaćanja i naplate po osnovu elektronske kupoprodaje roba i usluga, uz uvažavanje međunarodne prakse.

Takođe, 24. oktobra 2012. godine u zgradi Ministarstva finansija i privrede održana je javna rasprava na temu predloženih izmena i dopuna Zakona, na koji su, osim članova Radne grupe za izradu Nacrta zakona o izmenama i dopunama Zakona o deviznom poslovanju, bili pozvani i predstavnici Udruženja banaka Srbije,

Agencije za strana ulaganja i promociju izvoza Republike Srbije, Uprave za digitalnu agendu, privrede i internet zajednice. Predstavnici Udruženja banaka su podržali donošenje ovog zakona i istovremeno istakli da će se njihovim donošenjem olakšati poslovanje domaćih privrednih subjekata, u smislu podrške bankarskog sektora kroz veći broj usluga, predviđenih Nacrtom.

Radna grupa razmotrila je sve pristigle komentare na tekst Nacrta zakona, sagledala mogućnost njihovog integrisanja u cilju poboljšanja Nacrta zakona i veliki deo predloga ugradila u tekst zakona, čime su predviđena zakonska rešenja znatno unapređena.

-Koje će mere tokom primene akta biti preduzete da bi se ostvarili razlozi donošenja akta?

Ministarstvo finansija i privrede i Narodna banka Srbije imaju obavezu da usaglase svoja podzakonska akta sa ovim zakonom u rokovima predviđenim zakonom i da, na odgovarajući način, o tome obaveste učesnike na tržištu, a i širu javnost.

V. Procena finansijskih sredstava potrebnih za sprovođenje Zakona

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti sredstva u budžetu Republike Srbije.

VI. Razlozi za donošenje zakona po hitnom postupku

U skladu sa članom 167. Poslovnika Narodne skupštine (prečišćen tekst) („Službeni glasnik RS”, broj 20/12) predlaže se donošenje ovog zakona po hitnom postupku iz razloga potrebe usklađivanja sa odredbama zakona koji su stupili na snagu u međuvremenu, odnosno Zakonom o budžetskom sistemu i Zakonom o poreskom postupku i poreskoj administraciji.

Zakonom o budžetskom sistemu je predviđeno da se sva novčana sredstva (dinarska i devizna), korisnika javnih sredstava, koji su uključeni u konsolidovani račun trezora Republike Srbije, odnosno u konsolidovani račun trezora lokalne vlasti, vode i deponuju na konsolidovanom računu trezora Republike Srbije, odnosno trezora lokalne vlasti. Predlogom zakona o izmenama i dopunama Zakona o deviznom poslovanju vrši se usklađivanje sa Zakonom o budžetskom sistemu i obezbeđuju potrebni zakonski uslovi da se i devizni računi korisnika javnih sredstava, koji su uključeni u konsolidovani račun trezora Republike Srbije, odnosno u konsolidovani račun trezora lokalne vlasti, vode kod Uprave za trezor.

Osim navedenog, danom stupanja na snagu Zakona o izmenama i dopunama Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji („Službeni glasnik RS”, broj 93/12), odnosno 6. oktobra 2012. godine, prestao je sa radom Devizni inspektorat obrazovan Zakonom o deviznom poslovanju („Službeni glasnik RS”, br. 62/06 i 31/11), a Poreska uprava je preuzela nadležnosti Deviznog inspektorata za obavljanje poslova izdavanja i oduzimanja ovlašćenja za obavljanje menjačkih poslova, poslova izdavanja sertifikata za obavljanje menjačkih poslova i kontrole menjačkih poslova, kao i drugih poslova koji su, prema Zakonu o deviznom poslovanju („Službeni glasnik RS”, br. 62/06 i 31/11), u nadležnosti Deviznog inspektorata, zaposlene i postavljena lica Deviznog inspektorata, kao i njihov poslovni prostor, predmete, informacioni sistem, arhivu, opremu i sredstva za rad. U smislu usklađivanja sa Zakonom o poreskom postupku i poreskoj administraciji, predloženim izmenama i dopunama propisuje se da Poreska uprava vrši kontrolu deviznog poslovanja rezidenata i nerezidenata i menjačkog poslovanja, shodno ovlašćenjima iz zakona kojim se uređuje poreski postupak i poreska administracija, a brišu se odredbe Zakona kojim su bili uređeni nadležnost i organizacija Deviznog inspektorata.

